

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Tarpininkavimas>Mediacija šeimos bylose>Mediacija šeimos bylose

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([len](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

[prancūzų](#)

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Mediacija šeimos bylose

Tarpininkavimas gali būti ypač naudingas tarptautiniuose šeimos ginčuose ir tėvų vykdomo vaikų grobimo atvejais. Šeimos bylų sąvoka apima įvairius ginčus, pradedant grynai privačiomis bylomis ir baigiant bylomis, kuriose dalyvauja viešosios institucijos.

Kas yra tarptautinis tarpininkavimas šeimos teisėje?

Tarptautinis tarpininkavimas šeimos teisėje – procesas, kurį vykdo vienas arba keli nešališki, kvalifikuoti tretieji asmenys (tarpininkai). Tarpininkas neturi teisės priimti sprendimą, tačiau jis padeda šalims vėl pradėti bendrauti ir padeda joms pačioms išspręsti problemą.

Pasiektas susitarimas yra konkrečioms aplinkybėms pritaikytas ginčo sprendimas, kuriuo užtikrinama, kad tėvams priimant sprendimus būtų atsižvelgiama į vaiko interesus, jei byla susijusi su vaiku.

Šeimos teisės srčiai priklauso: tėvų pareigos ir bendravimo teisės, vaiko grobimas, vaiko apsaugos priemonės, vaikų ar buvusių partnerių išlaikymas ir kitos skyrybų ar separacijos pasekmės.

Partneriai skatinami prisiimti atsakomybę už sprendimus, susijusius su jų šeima, ir pirmiausia bandyti konfliktus išspręsti ne per teismą.

Todėl tarpininkavimas gali sudaryti konstruktyvią aplinką pokalbiams ir užtikrinti sąžiningą tėvų bendravimą, kuriame atsižvelgiama ir į vaiko interesus.

Toliau nurodytuose puslapiuose rasite išsamesnės informacijos apie:

- [pagrindinius tarpininkavimo principus ir etapus](#)
- [tarptautinio tarpininkavimo ypatumus](#)
- [tarptautinio tarpininkavimo išlaidas](#)
- [tarptautinio tarpininkavimo teisinį kontekstą](#)

Spustelėjus kurios nors šalies vėliavą, bus pateikta išsami tos šalies informacija.

Kaip tai vyksta?

Jei esate ginčo šalis, dėl tarpininkavimo galite kreiptis visose valstybėse narėse. Kai kuriose valstybėse narėse išbandyti tarpininkavimą ginčo šalims gali pasiūlyti teisėjas.

Jei pasinaudoti tarpininkavimu sutinka visos šalys, pasirinktas tarpininkas nustato tarpininkavimo tvarkaraštį. Tarpininko parinkimo būdas priklauso nuo konkrečios šalies – šią informaciją galite rasti atitinkamų šalių puslapiuose šio puslapio dešinėje.

Teisiniai atstovai gali atlikti svarbų vaidmenį suteikdami šalims sprendimui priimti būtiną teisinę informaciją.

Su tarpininko pagalba sudarytus susitarimus šalims prašant galima padaryti priverstinai vykdytinus. Tai galima padaryti, pavyzdžiui, gavus teismo patvirtinimą arba notaro sertifikavimą.

Teisiniai atstovai gali peržiūrėti su tarpininko pagalba sudarytą susitarimą, kad užtikrintų, jog susitarimas teisiškai galiootų visose susijusiose teisės sistemose.

Kodėl turėtumėte tai išbandyti?

Galite kontroliuoti savo ginčo baigtį.

Tarpininkavimas patogus, ir jame viską sprendžia ginčo šalis.

Tarpininkavimas leidžia peržiūrėti ir patikslinti konflikto dalyką.

Sprendimus priimate ir susitarimus sudarote jūs, tačiau susitarti neprivalote.

Išbandydami tarpininkavimą, neprarandate teisės pradėti ar tęsti bylinėjimąsi teisme.

Laimi visos tarpininkavime dalyvaujančios šalys.

Tarpininkas yra nešališkas ir profesionaliai parengtas pagalbininkas, galintis jums padėti išsiaiškinti patiems.

Lyginant su teismu, tarpininkavimas santykinai nebrangus.

Tarpininkavimas vyksta palyginti greitai. Jį lengvai galima paskirti abiem šalims patogiu laiku, procesas gali vykti įvairiose vietose.

Tarpininkavimas leidžia rasti lanksčius (konkrečioms aplinkybėms pritaikytus) sprendimus ir padeda išlaikyti arba sukurti konstruktyvius šalių santykius ir ryšius ateityje.

Tarpininkavime galima teisinio atstovo parama ir patarimai.

Tarpininkavimas gal sumažinti bylinėjimąsi ateityje.

Ši nuoroda veda į puslapį [Rasti tarpininką](#).

Tarpininkavimo ribos

Paaiškėjus, kad byla netinkama tarpininkavimui arba kad viena iš šalių (arba abi) nenori bandyti tarpininkavimo, reikalingas teisminių institucijų įsikišimas. Vertinant bylos tinkamumą tarpininkavimui, ypatingą dėmesį reikia skirti galimų pavojų nustatymui: pavyzdžiui, smurto šeimoje rizikai ir jos laipsniui, piktnaudžiavimui narkotinėmis medžiagomis ar alkoholiu, smurtui prieš vaikus ir kt. Dėl bylos tinkamumo turi būti sprendžiama kiekvienu atveju atskirai, vadovaujantis tarpininko ir tarpininkavimo organizacijos taikomais standartais.

Paskutinis naujinimas: 11/05/2022

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Mediacija šeimos bylose - Belgija

Tarpininkavimas yra reglamentuojamas 2005 m. vasario 21 d. įstatymu. Šeimos taikinamasis tarpininkavimas, kaip ir bet koks kitas tarpininkavimas, gali būti vykdomas teismo procedūros (teisminis tarpininkavimas) arba ne teismo procedūros (savanoriškas tarpininkavimas) būdais.

Tarpininkavimas, kuris inicijuojamas prašant vienai iš šalių arba siūlant teisėjui, – tai procesas, kuriam vykdyti yra reikalingas šalių susitarimas.

Šalys susitaria dėl tarpininko, kurį gali patvirtinti Federalinė tarpininkavimo komisija, paskyrimo (Teismų kodekso 1734 straipsnio pirma pastraipa). Kiekviena šalis bet kuriuo metu gali užbaigti tarpininkavimą (Teismų kodekso 1729 straipsnis). Gali būti tarpininkaujama viso arba dalies ginčo nagrinėjimo metu (Teismų kodekso 1735 straipsnio 2 dalis).

Visais atvejais nagrinėjant Šeimos reikalų teismo bylas, kai tik šalys pateikia prašymą, Teismo kancleris jas informuoja apie tarpininkavimo galimybę ir joms suteikia visą reikalingą informaciją apie ginčo perdavimą tarpininkavimui (Teismų kodekso 1253b/1 straipsnis). Ištuokos dėl nesutaikomų sutuoktinių prieštaravimų atveju teisėjas gali nurodyti atidėti procedūrą ne ilgesniam nei vieno mėnesio laikotarpiui, kad šalys galėtų daugiau sužinoti apie tarpininkavimą (Teismų kodekso 1255 straipsnio 6 dalies antra pastraipa). Tačiau Šeimos reikalų teismo draugiško ginčų sprendimo teisėjų kolegijos pabrėžia sutaikinimo koncepciją (Teismų kodekso 731 straipsnis), – šie teisėjai siekia sutaikyti šalis, net jeigu byloje jie neatsako už galutinį sprendimo priėmimą. Iš tiesų pagal Teismų kodeksą tarpininkavimo proceso metu teisėjas negali būti tarpininku.

Tarpininkaujant yra užtikrinamas visiškasis konfidencialumas ir tarpininkas yra įpareigotas saugoti profesinę paslaptį (Teismų kodekso 1728 straipsnio 1 dalis). Tarpininkavimo procedūrą sudaro trys etapai:

– tarpininko, kurį pasirenka teisėjas, paskyrimas,

– bylos atidėjimas vėlesniam laikui, už kurį atsako teisėjas, nustatantis išankstinį atlygį už paslaugas,

– tarpininkavimo rezultatai: jeigu tarpininkavimas baigiamas, šio susitarimo sąlygas šalys turi įforminti raštu (susitarimas dėl tarpininkavimo) ir šį susitarimo dokumentą gali patvirtinti teisėjas. Jeigu tarpininkavimas neužbaigiamas, šalys gali inicijuoti (arba tęsti) teisminį procesą arba bendru susitarimu prašyti, kad būtų paskirtas kitas tarpininkas.

Mokėtinas mokesčiai, išlaidos ir mokėjimo sąlygas šalys ir tarpininkas nustato iš anksto.

Nuoroda į nacionalinę interneto svetainę, kurioje pateiktas šeimos teisės klausimais akredituotų tarpininkų sąrašas: <http://www.fbc-cfm.be/fr/trouver-un-mediateur>

Nuoroda į nacionalinę interneto svetainę, kurioje pateikta informacija apie šeimos taikinamąjį tarpininkavimą arba bendroji informacija apie taikinamąjį tarpininkavimą: <http://www.fbc-cfm.be/fr/mediation>

Nuoroda į nacionalinius teisės aktus, kuriais reglamentuojamas šeimos taikinamasis tarpininkavimas: <http://www.fbc-cfm.be/fr/content/national-0>

Paskutinis naujinimas: 17/01/2017

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Čekija

Čekijoje mediacija reglamentuojama Įstatymu Nr. 202/2012 dėl mediacijos (toliau – įstatymas), kuris įsigaliojo 2012 m. rugsėjo 1 d. ir kuriuo įgyvendinama Direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų.

Įstatymu reglamentuojama mediacijos civilinėse bylose (įskaitant šeimos bylas) teisinė tvarka. Tam, kad mediatorius būtų įtrauktas į mediatorių registrą ir įgaliotas dirbti mediatoriumi pagal įstatymą, jis turi išlaikyti specialų egzaminą.

Jei tai naudinga ir tinkama, teismas gali įpareigoti šalis ne ilgiau kaip trims valandoms susitikti su registruotu mediatoriumi ir kartu sustabdyti bylos nagrinėjimą. Jeigu šalis be pagrįstos priežasties atsisako dalyvauti susitikime su mediatoriumi, teismas gali nubausti šią šalį, atsisakydamas priteisti dalį bylinėjimosi išlaidų arba išimtiniais atvejais – visas išlaidas, jeigu šalis laimi bylą.

Nuoroda į Čekijos interneto svetainę, kurioje pateikiamas registruotų mediatorių, dalyvaujančių šeimos bylose, sąrašas:

<https://mediatori.justice.cz>

Nuoroda į Čekijos interneto svetainę, kurioje pateikiama informacija apie mediacijos procesą šeimos bylose arba mediaciją apskritai: tokios interneto svetainės nėra.

Nuorodos į interneto svetaines, kuriose galima susipažinti su Čekijos teisės aktais, kuriais reglamentuojama mediacija šeimos bylose:

<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=202&r=2012>

http://www.cak.cz/assets/zakon-o-mediaci_aj.pdf (įstatymo tekstas anglų kalba)

Paskutinis naujinimas: 25/03/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Vokietija

Trumpa šeimos mediacijos Vokietijoje apžvalga

Ištrauka iš Federalinės teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerijos (vok. *Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz*) išleisto „Santuokos teisės“ („*Eherecht*“) leidinio, p. 73:

„6.2.5 Šeimos mediacija

Separaciją išgyvenančios ar santuoką nutraukiančios poros dažnai nori draugiškai palaikyti šeimos santykius. Tokiais atvejais mediacija yra puiki teismo proceso alternatyva.

Mediacija teisiškai reglamentuota Mediacijos įstatymu (vok. *Mediationsgesetz*), kuris įsigaliojo 2012 m. liepos 26 d.

Mediacija padeda šalims surasti draugišką ginčo sprendimą dalyvaujant nešališkam asmeniui (mediatoriui). Mediatorius nėra įgaliotas priimti sprendimo, atsakomybę už sprendimą prisiima mediacijos dalyviai.

Tai reiškia, kad, skirtingai nei teismo byloje, galima nustatyti tikruosius dalyvaujančių šalių interesus ir remtis jais priimant sprendimą, pritaikytą individualiam ginčui. Teismo sprendimu gali būti mažiau atsižvelgiama į byloje dalyvaujančių šalių interesus. Todėl dalyvaujančios šalys paprasčiau sutinka su mediacijos sprendimais ir ilgainiui jie paprastai būna veiksmingesni. Surengus mediaciją gali būti sudaromi susitarimai, pavyzdžiui, dėl išlaikymo, turto, tėvų pareigų ar teisės bendrauti.

Nagrinėdamas ištuokos bylą, teismas gali įpareigoti sutuoktinius atskirai ar kartu dalyvauti nemokamoje informacinėje mediacijos sesijoje arba kitokios formos neteismo ginčų sprendimo procedūroje, per kurią, padedant teismo paskirtam asmeniui ar įstaigai, būtų nagrinėjami susiję neišspręsti klausimai^[1], ir įpareigoti šalis patvirtinti savo dalyvavimą (Įstatymo dėl procedūros šeimos bylose ir ne ginčo teisenos – vok. *Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit* (FamFG) 135 straipsnis). Ši teismo nutartis negali būti priverstinai vykdoma. Tačiau priimdamas sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo teismas gali atsižvelgti į tokios nutarties nesilaikymą (FamFG 150 straipsnio 4 dalis).“

Tas pats taikytina byloms dėl vaikų pagal FamFG 156 straipsnio 1 dalies 3 ir 5 sakinius ir 81 straipsnio 2 dalies 5 punktą. Tokiais atvejais teismas taip pat gali įpareigoti tėvus dalyvauti informacinėje mediacijos sesijoje arba kitokios formos neteismo ginčų sprendimo procedūroje. Ši nutartis negali būti vykdoma priverstinai, tačiau teismas gali atsižvelgti į jos nevykdymą priimdamas sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo byloje.

Nuorodos į Vokietijos interneto svetaines, kuriose galima rasti informaciją apie šeimos bylų mediatorius

– Internationales Mediationszentrum für Familienkonflikte und Kindesentführung (MiKK e. V.), Fasanenstraße 12, 10623 Berlin, Vokietija (tarptautinė mediacija šeimos ginčuose ir vaikų grobimo atvejais)

<http://www.mikk-ev.de/>

– Zentrale Anlaufstelle für grenzüberschreitende Kindschaftskonflikte beim Internationalen Sozialdienst im Deutschen Verein (ZAnK), Michaelkirchstraße 17 /18, 10179 Berlin, Vokietija (mediacija tarptautinėse bylose, susijusiose su vaikais)

<http://www.zank.de/>

Nuorodos į Vokietijos interneto svetaines, kuriose galima rasti informaciją apie šeimos mediaciją arba mediaciją apskritai

– Bundesverband Mediation e.V. (BM), Wittestr. (mediacijos asociacija) 30 K, 13509 Berlin

<http://www.bmev.de/>

– Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V. (BAFM), Spichernstraße 11, 10777 Berlin (laikinoji šeimos medicijos asociacija)

<http://www.bafm-mediation.de/>

Nuorodos į Vokietijos teisės aktus dėl šeimos medicijos

– Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, Mohrenstraße 37, 10117 Berlin (Federalinė teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerija)

<http://www.bmjv.de/>

– Įstatymas dėl medicijos ir kitų neteisminių ginčų sprendimo būdų skatinimo (vok. *Gesetz zur Förderung der Mediation und anderer Verfahren der außergerichtlichen Konfliktbeilegung*) (BGBl. (*Bundesgesetzblatt*, Federalinės teisės leidinys) 2012 I dalis, 2012 m. liepos 25 d. Nr. 35)

<https://www.bmjv.de/SharedDocs/Gesetzgebungsverfahren/Archiv>

/Gesetz_zur_Foerderung_der_Mediation_und_anderer_Verfahren_der_aeußergerichtlichen_Konfliktbeilegung.html

[1] Susiję klausimai apima ginčus dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, teisių į pensiją išlyginimo, išlaikymo išmokų, santuokinio būsto ir namų ūkio išlaidų.

Paskutinis naujinimas: 15/12/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Estija

Šeimos taikinamasis tarpininkavimas pirmiausia skirtas santuoką nutraukusiems, nutraukiantiems arba skyrium gyvenantiems tėvams, kurie kartu turi bent vieną nepilnamečią vaiką ir kuriems nepavyko susitarti dėl klausimų, susijusių su vaiko gyvenimo sąlygomis (pvz., bendravimo su vaiku ir išlaikymo). Šeimos tarpininkas yra neutrali šalis ir padeda tėvams dalytis mintimis ir pasiekti abiem pusėms priimtina susitarimą. Tarpininkavimo pagrindinis tikslas nėra sutaisyti ginčo šalis, o pasiekti veiksmingą sprendimą.

Šeimos taikinamasis tarpininkavimas yra greitesnis, palankesnis ir tinkamesnis tėvų psichikos sveikatai sprendimas, be to, juo labiau atsižvelgiama į vaiko gerovę. Taikant šį metodą pasiekti tėvų susitarimai yra veiksmingesni, nei sudarytieji teismo procesuose. Nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. tarpininkavimo šeimoje paslaugas taip pat nemokamai teikia valstybė. Norint pasinaudoti šia paslauga reikia kreiptis į Socialinio draudimo valdybą. Teisėjas teismo procese taip pat gali nurodyti taikyti šeimos taikinamąjį tarpininkavimą.

Pagal Valstybės remiamų šeimos taikinamojo tarpininkavimo paslaugų įstatymą (est. *riikliku perelepitusteenuse seadus*) šeimos tarpininkas yra:

asmuo, tiesiogiai vykdamas taikinimo procedūrą pagal sutartinius santykius su Socialinio draudimo valdyba ir padedantis tėvams (toliau – tarpininkavimo šalys) išspręsti ginčą dėl jų nepilnamečio vaiko gyvenimo sąlygų, kuo geriau atsižvelgiant į vaiko interesus.

Pagal Taikinimo įstatymą (*lepitusseadus*) taikinimo tarpininkas turi būti:

1) fizinis asmuo, kuriam šalys pavedė tarpininkauti jų ginčą (pvz., psichologijos ekspertas, socialinių klausimų (įskaitant vaikų apsaugą ir socialinį darbą) arba teisės specialistas).

Taikinimo tarpininkas gali veikti per juridinį asmenį, su kuriuo jis yra sudaręs darbo arba kitokią sutartį;

2) advokatas, kuris tuo tikslu yra pateikęs deklaraciją Estijos advokatūrai;

3) notaras, kuris tuo tikslu yra pateikęs deklaraciją Notarų rūmams;

4) įstatyme nustatytais atvejais – valstybė arba vietos valdžios medicijos įstaiga.

Estijos Respublikoje šeimos taikinamojo tarpininkavimo paslaugos reglamentuojamos šiais teisės aktais:

[Valstybės remiamų šeimos tarpininkavimo paslaugų įstatymu.](#)

[Taikinimo įstatymu](#)

[Socialinio aprūpinimo įstatymu](#)

[Šeimos teisės įstatymu](#) ir

[Civilinio proceso kodeksu.](#)

Šiuo metu Estijoje šeimos taikinimo tarpininkams atstovauja [Estijos taikinimo tarpininkų asociacija](#) (*Eesti Lepitajate Ühing*) ir [Tarpininkavimo institutas](#) (*Lepituse Instituut*). Taikinimo tarpininkų darbą valstybės remiamoje šeimos taikininkavimo tarnyboje koordinuoja [Socialinio draudimo valdyba](#).

Paskutinis naujinimas: 22/02/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Airija

2017 m. Taikinamojo tarpininkavimo įstatyme tarpvalstybinis taikinamasis tarpininkavimas konkrečiai nereglamentuojamas, be to, taikinamasis tarpininkavimas pagal šį įstatymą visais atvejais yra savanoriškas. Jeigu Airijoje vykdomas tarpvalstybinis sutuoktinių taikinimas, tada taikomos minėto įstatymo nuostatos.

2017 m. Taikinamojo tarpininkavimo įstatymas <http://www.irishstatutebook.ie/eli/2017/act/27/enacted/en/html> įsigaliojo 2018 m. sausio 1 d. Įstatyme išdėstytos visapusiškos teisės aktų sistemos nuostatos, kuriomis skatinama ginčus spręsti taikinamojo tarpininkavimo, o ne teismo proceso būdu. Esminis įstatymo tikslas – skatinti taikinamąjį tarpininkavimą kaip perspektyvią, veiksmingą ir ekonomišką teismo proceso alternatyvą, taip sumažinant teises išlaidas, pagreitinant ginčų sprendimą ir sumažinant su teismo procesu dažnai susijusį stresą ir priešišumą.

Įstatyme:

išdėstyti bendrieji kvalifikuotų tarpininkų vykdomo taikinamojo tarpininkavimo principai – 6–8 straipsniai;

numatyta priimti kvalifikuotų tarpininkų vykdomo taikinamojo tarpininkavimo praktikos kodeksą – 9 straipsnis;
numatyta, kad šalių bendravimas taikinamojo tarpininkavimo metu turi būti konfidencialus – 10 straipsnis;
numatyta, kad ateityje galbūt bus sukurta Taikinamojo tarpininkavimo taryba, kuri prižiūrėtų sektorius raišą – 12 straipsnis;
advokatams nustatyta prievolė patarti ginčų šalims apsvarstyti taikinamojo tarpininkavimo galimybę kaip priemonę ginčams išspręsti – 14 ir 15 straipsniai;
numatyta, kad teismas savo iniciatyva arba šalių iniciatyva gali paraginti šalis apsvarstyti taikinamojo tarpininkavimo galimybę kaip priemonę ginčui išspręsti – 16 straipsnis;
numatytas taikinamojo tarpininkavimo poveikis senaties terminams – 18 straipsnis;
numatyta, kad jeigu teismas, priteisdamas įstatymo 16 straipsnyje nurodytas proceso išlaidas, mano, kad tai teisinga, jis atsižvelgia į nepagrįstą proceso šalies atsisakymą naudotis taikinamuoju tarpininkavimu arba nesinaudojimą juo, arba į nepagrįstą šalies atsisakymą dalyvauti taikinamajame tarpininkavime arba nedalyvavimą jame, jeigu dalyvauti jame pagal 16 straipsnį paragina teismas – 20 ir 21 straipsniai.
Įstatymo taikymo sritis apima visus civilinius procesus, kurie gali būti pradėti teisme, išskyrus tam tikras įstatymo 3 straipsnyje numatytas išimtis.
Paskutinis naujinimas: 12/04/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Graikija

Šeimos mediacija

Šeimos mediacija – neteisminė šeimos ginčų (t. y. finansinių ginčų ir ginčų, susijusių su sutuoktinių nuosavybės teise, panašių ginčų, kylančių iš bendro gyvenimo ar tėvų ir vaikų tarpusavio santykių, taip pat kitų šeimos ginčų) sprendimo forma, kai šalims padedama surasti bendrai priimtą sprendimą. I. Mediacijos institutas (διαμεσολάβηση) Graikijos teisinėje sistemoje įtvirtintas Įstatymu Nr. 3898/2010 dėl mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose (Vyriausybės leidinys, I serija, Nr. 211/16-10-2010), kuriuo įgyvendinta 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB. Pagal Įstatymo Nr. 3898/2010 2 straipsnį „privatinės teisės reglamentuojamus ginčus šalys susitarusios gali spręsti mediacijos būdu, jeigu dėl jų ginčo dalyko šalys gali priimti sprendimą“, o šio įstatymo 8 straipsnyje numatyta, kad „1. Šalys arba jų teisėti atstovai, o jei tai juridiniai asmenys – jų atstovai, dalyvauja mediacijoje kartu su savo advokatu. 2. Mediatorių paskiria šalys arba jų pasirinktas trečiasis asmuo. 3. Suderinęs su šalimis, mediatorius nustato mediacijos tvarką, o panorėjusios šalys gali bet kada ją nutraukti. Mediacijos procesas yra konfidencialus ir neprotokoluojamas. Vykstant mediacijai mediatorius gali bendrauti su šalimis ir susitikti su kiekviena iš jų“. Pasibaigus mediacijos procesui mediatorius privalo surašyti mediacijos protokolą (Įstatymo Nr. 3898/2010 9 straipsnis), išdėstydamas pasiektą susitarimą, kurį pasirašo mediatorius, šalys ir jų advokatai. Jeigu to prašo bent viena iš šalių, mediatorius taip pat privalo pateikti šį protokolą tos vietovės pirmosios instancijos teismui, ir nuo tada jis tampa vykdytinas.

Mediatoriui mokamas valandinis atlygis ne daugiau kaip už 24 valandas, į atlygį įeina pasirengimo mediacijai laikas. Šalys ir mediatorius gali susitarti dėl kitokios užmokesčio tvarkos. Šalys mediatoriaus užmokesį padengia lygiomis dalimis, nebent jos susitaria kitaip. Kiekviena šalis sumoka savo advokato atlygį. Valandinio atlygio dydis nustatomas ir peržiūrimas Teisingumo, skaidrumo ir žmogaus teisių ministro sprendimu.

(Žr. <http://www.diamesolavisi.gov.gr/>)

II. Be to, **Civilinio proceso kodekso 214B straipsnio 1 dalimi**, kuri buvo įtraukta į kodeksą Įstatymo Nr. 4055/2012 7 straipsniu, įtvirtintas teisminės mediacijos institutas (δικαστική μεσολάβηση); pagal šį straipsnį „privatinės teisės ginčai taip pat gali būti sprendžiami naudojant teisminę mediaciją. Teisminė mediacija nėra privaloma ir gali būti vykdoma prieš iškeliant bylą arba ją nagrinėjant. To straipsnio 3 dalies paskutinėje pastraipoje nurodyta, kad „kiekvienas suinteresuotasis asmuo per jo vardu veikiančią advokatą gali raštu pateikti prašymą perduoti bylą teisėjui mediatoriui“. Toliau tame straipsnyje nurodyta: „4. Teismas, kuriame nagrinėjama byla, atsižvelgdamas į bylos pobūdį ir visas jos aplinkybes, gali bet kada paraginti šalis išspręsti savo ginčą pasitelkus teisminę mediaciją ir, jei šalys sutinka, trumpam, bet ne ilgiau kaip 6 mėnesiams, atidėti bylos nagrinėjimą. 5. Jeigu šalys pasiekia susitarimą, surašomas mediacijos protokolai. Protokolą pasirašo mediatorius, šalys ir jų advokatai, o originalas atiduodamas saugoti pirmosios instancijos teismo, kuriame vyko mediacija, sekretariatui. <...> Nuo tada, kai pirmosios instancijos teismo sekretariatui pateikiamas saugoti protokolai, iš kurio aišku, kad šalys susitarė dėl reikalavimo galiojimo, jis tampa vykdytinu dokumentu pagal Civilinio proceso kodekso 904 straipsnio 2 dalies c punktą.

Teisminės mediacijos išlaidos reglamentuojamos Įstatymu dėl teisminės pagalbos teikimo mažas pajamas gaunantiems piliečiams (Įstatymas Nr. 3226/2004). Dvi svarbios nuostatos yra naujasis **Civilinio proceso kodekso 116A straipsnis** (įtrauktas Įstatymo Nr. 4335/2015 1 straipsnio 2 dalimi), kuriame nurodyta, kad „visais bylos nagrinėjimo etapais ir visose bylose teismas skatina <...> pasirinkti mediaciją kaip priemonę ginčui išspręsti ne teisme“, ir **Civilinio proceso kodekso 214C straipsnis**, kuriame nurodyta, kad „teismas siūlo šalims pasitelkti mediaciją, jeigu ji tinka atsižvelgiant į bylos aplinkybes. Jeigu teismo pasiūlymas priimamas, bylos nagrinėjimas atidedamas 3 mėnesiams. Taip daroma ir tuomet, kai šalys pačios nusprendžia pasinaudoti mediacija nagrinėjant bylą“.

Graikijoje nėra teisės aktų, kuriais būtų konkrečiai reglamentuojama šeimos mediacija, todėl taikomos pirmiau nurodytos bendrosios mediacijos ir teisminės mediacijos taisyklės.

Dvikultūrių šeimų atveju, jei porą sudaro skirtingų šalių piliečiai (sutuoktiniai ar partneriai, gyvenantys ne santuokoje), ištuokos ar išsiskyrimo atveju kyla ne tik įprasti klausimai, susiję su šeimos ginčiais (pvz., tėvų pareigos, globa, bendravimas su vaiku, vaiko išlaikymas, turtiniai sutuoktinių klausimai) – tarpvalstybinėse bylose gali kilti ir didesnių problemų, pavyzdžiui, dėl vaiko grobimo. Tokiais atvejais tikrai galima taikyti pirmiau nurodytas taisyklės dėl mediacijos ir teisminės mediacijos; jos atitinka tokiems atvejais taikytinas 1980 m. Hagos konvencijos 7 straipsnio 2 dalies c punkto bei Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 (Reglamentas „Briuselis IIa“) 55 straipsnio 2 dalies e punkto nuostatas.

Paskutinis naujinimas: 18/01/2017

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba [\[es\]](#) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Mediacija šeimos bylose - Ispanija

1. Taikinimo taisyklės

Ispanijoje specialių sutuoktinių taikinimo taisyklių nėra. Tačiau sutuoktinių taikinimas kaip civilinės teisės klausimas įtrauktas į [2012 m. liepos 6 d. Įstatymą 5/12 dėl tarpininkavimo civilinėse ir komercinėse bylose](#), kuriame reglamentuotos bendrosios taikinimo šiose srityse sąlygos. Pirmiau minėto Įstatymo 5/12 3 ir 27 straipsniuose numatytos specialios taisyklės dėl taikinimo tarpvalstybiniais klausimais.

Kai kuriose autonominėse srityse, kurios turi jurisdikciją šioje srityje, taikinimas reglamentuotas gana panašiai kaip nacionalinės teisės aktuose. Visi autonominių sričių lygmeniu priimti teisės aktai dėl taikinimo skelbiami adresu

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Mediacion/Normativa-y-jurisprudencia/Leyes-Autonomicas/>

2. Sutuoktinių taikinimo procedūra

Sutuoktinių taikinimas Ispanijoje visiškai neprivalomas; jam taikomi, be kita ko, konfidencialumo, šalių lygybės ir taikintojo nešališkumo principai.

Siekiant palengvinti taikinimą tais atvejais, kurie, be kita ko, susiję su tarpvalstybinio sutuoktinių taikinimu, pagal bendruosius taikinimo teisės aktus aiškiai leidžiama šią procedūrą rengti per vaizdo konferenciją arba kitomis elektroninėmis priemonėmis, kuriomis galima perduoti balsą ar vaizdą. Šalys gali kreiptis dėl taikinimo prieš teismui pradėdant nagrinėti bylą arba jau tada, kai ji nagrinėjama, ir net po to, kai ji išnagrinėta, kad pakeistų bylos baigtį arba kad būtų lengviau įvykdyti teismo sprendimą.

Taikinimo procedūra yra pakankamai paprasta neatsižvelgiant į tai, kada ji vykdoma. Šalys kreipiasi į jų pasirinktą arba, jei jos dalyvauja nagrinėjamoje šeimos byloje – į teisėjo paskirtą taikintoją. Pirmiausia surengiama informacinė sesija, kad šalys sužinotų apie taikinimo procedūrą ir, jei abi šalys su taikinimo procedūra sutinka, kad ji galėtų būti pradėdama. Taikintojas vadovauja taikinimo sesijoms, kad kiekviena iš šalių galėtų išdėstyti savo poziciją ir kad šalys bandytų sudaryti susitarimą. Procedūra baigiama sudarius susitarimą visais klausimais ar dėl jų dalies arba jo nesudarius. Rezultatas įrašomas į ataskaitą ir, jei sudaromas susitarimas, jis turi būti pateiktas teisminei institucijai patvirtinti, arba, jei sutuoktiniai neturi nepilnamečių ar neįgalių vaikų, ataskaita gali būti pateikiama notarui, kuris gali ją užregistruoti viešame akte. Tada ją galima vykdyti.

Jeigu šalys dalyvauja taikinimo procedūroje prieš pradėdant nagrinėti bylą ir pasiekia susitarimą, teisinis procesas paspartinamas, nes šalys dalyvauja supaprastintoje procedūroje ir abi pateikia susitarimą Šeimos bylų teismui (isp. *Juzgado de Familia*), o teismas patvirtina susitarimą, jei jis neprieštarauja teisei arba sutuoktinių nepilnamečio ar neįgalaus vaiko interesams, jei pora turi tokių vaikų. (☞ [Žr. Civilinio proceso kodekso 777 straipsnį](#))

Jeigu teismo procesas prasidėjo ir šalys nesikreipė dėl taikinimo, teisėjas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, gali sutikti su tuo, kad šalys kreiptųsi dėl taikinimo, ir Šeimos bylų teismas pasiūlo jiems nemokamą informacinę sesiją. Jei šalys nusprendžia kreiptis taikinimo, teismo procesas sustabdomas tik kai to prašo šalys, o jei galiausiai pasiekiamas susitarimas, jį tvirtina teismas. Tačiau jeigu susitarimas nepasiekiamas arba šalys nenorėjo pasinaudoti taikinimu, teismo sprendimas priimamas visais aspektais, dėl kurių šalys nesutaria.

Sutuoktinių taikinimas neįmanomas, jei tarp šalių nagrinėjama byla dėl smurto dėl lyties.

Informacinė sesija yra nemokama, tačiau pats taikinimas kainuoja ir jo išlaidas padengia šalys, nebent jos turi teisę gauti teisinę pagalbą. Visa informacija apie teisinę pagalbą turinį ir reikalavimus, kurių reikia laikytis, kad ji būtų suteikta, pateikiama adresu

<https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/servicios-ciudadano/tramites-gestiones-personales/asistencia-juridica-gratuita>

3. Sutuoktinių taikintojo profesija ir galimybė kreiptis į taikintoją

Taikintojas turi turėti universitetinį arba aukštesnįjį profesinį išsilavinimą, be to, jis turi būti specialiai išmokytas būti sutuoktinių taikintoju (mokymus rengia šiuo tikslu akredituotos institucijos).

Norint būti sutuoktinių taikintoju nereikalaujama registruotis jokiame registre, tačiau yra įsteigti registrai, kuriuose sutuoktinių taikintojai gali registruotis nacionaliniu (Taikintojų registras ir Taikinimo institucijos, kurių interneto svetainė nurodyta toliau – *Registro de Mediadores e Instituciones de Mediación*) ir autonominių sričių lygmeniu.

Pastaruoju lygmeniu kone visos autonominės sritys yra įsteigusios viešą taikinimo tarnybą. Daugiau informacijos apie tai pateikiama šių institucijų interneto svetainių taikinimo skiltyje, kurioje daugiau ar mažiau išsamiai paaiškinama, kaip veikia sutuoktinių taikinimo sistema, ir pateikiama informacija apie taikintojų registrą bei nuoroda į jį (jei toks registras yra). Be to, interneto svetainėse dažnai pateikiamos taikinimo prašymo formos, kuriose nurodomos specializuotos agentūros, įsteigtos sutuoktinių taikinimui organizuoti.

Siekdami susirasti sutuoktinių taikintoją, turėtumėte nuspręsti, ar taikinimas turėtų vykti jau po bylos iškėlimo, ar nepriklausomai nuo bylos iškėlimo. Jeigu sutuoktinių taikinimo prašoma jau prasidėjus bylai, atitinkamas Šeimos bylų teismas nukreipia šalis į jam pavaldžias sutuoktinių taikinimo įstaigas, o jeigu taikinimas naudojamas prieš iškėliant bylą ar ne bylos nagrinėjimo tvarka, šaliai reikės kreiptis į sutuoktinių taikintoją. Gali būti naudingi šie informacijos šaltiniai:

– taikintojų registras ir minėtos nacionalinio lygmens taikinimo institucijos:

<https://www.mjusticia.gob.es/es/ciudadania/registros/mediadores-instituciones>

– toliau išvardytos Teisingumo ministerijos nurodytos institucijos:

<https://remediabuscador.mjusticia.gob.es/remediabuscador/RegistroInstitucion>

– taikinimo tarnybos, kurias kiekvienai provincijai nurodo Bendroji teismų taryba (isp. *Consejo General del Poder Judicial*):

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Mediacion/Servicios-de-Mediacion-Intrajudicial/Mediacion-Familiar/>

– įvairių autonominių sričių įsteigtos taikinimo tarnybos. Paprastai informacija pateikiama institucinėse autonominių sričių interneto svetainėse.

Be to, daugiau informacijos apie sutuoktinių taikinimo procedūrą, taikytinus teisės aktus, įvairiose autonominėse srityse veikiančias taikinimo tarnybas ir atitinkamus formalumus pateikiama Bendrosios teismų tarybos interneto svetainėje

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Mediacion>

Paskutinis naujinimas: 05/07/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismo tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([fr](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūs pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Mediacija šeimos byloje - Prancūzija

Europos ir tarptautinėmis bendradarbiavimo priemonėmis skatinama kreiptis dėl tarpvalstybinio taikinamojo tarpininkavimo šeimos byloje, kad ginčus būtų galima išspręsti greitai ir lengvai. Prancūzija įkūrė centrinės administracijos skyrių, skirtą skatinti tarpvalstybines bylas spręsti tarpininkavimo būdu. Be to, yra svarbu pristatyti ir nacionalinę tarpininkavimo reguliavimo tvarką, kuri taip pat taikoma nagrinėjant tarpvalstybines bylas.

Nacionalinė nominė sistema:

1995 m. vasario 8 d. Įstatymu Nr. 95-125, po kurio priimtas 1996 m. liepos 22 d. dekretas Nr. 2012-66, Prancūzijoje buvo įgyvendinta teismo tarpininkavimo sistema. Bet kuris ginčą sprendžiantis teisėjas gali, gavęs šalių pritarimą, paskirti tarpininką, kuris yra kvalifikuota, nešališka ir nepriklausoma trečioji šalis.

1995 m. vasario 8 d. įstatymas buvo iš dalies pakeistas 2011 m. lapkričio 16 d. Potvarkiu Nr. 2011-1540, kuriuo į nacionalinę teisę buvo perkelta 2008 m. gegužės 21 d. Direktyva 2008/52/EB. Šiuo įstatymu tarpininkavimas apibrėžiamas kaip struktūrinis procesas, kurio metu dvi ar daugiau šalių stengiasi pasiekti susitarimą, kad su trečiosios šalies pagalba taikiai išspręstų kilusį ginčą. Šiuo įstatymu nustatoma bendra įvairiems tarpininkavimo būdams taikoma sistema.

Šeimos taikinamojo tarpininkavimo veiklai vykdyti 2003 m. gruodžio 2 d. dekretu ([Socialinės veiklos ir šeimos kodekso R.451-66 ir paskesni straipsniai](#)) ir 2004 m. vasario 12 d. ir 2012 m. kovo 19 d. nutarimais buvo nustatytas valstybinis diplomats. Tačiau šiuo metu, norint verstis tarpininko šeimos klausimais profesija, šis diplomats nėra privalomas, ir šeimos taikinamasis tarpininkavimas nėra reglamentuojama profesija.

Šeimos taikinamasis tarpininkavimas gali būti vykdomas:

- 1) be teismo proceso: tai vadinamasis įprastinis šeimos taikinamasis tarpininkavimas; šiuo atveju šalys kreipiasi į tarpininką tiesiogiai;
  - 2) vykstant teismo procesui: Civilinio proceso kodekso 1071 straipsnis, Civilinio kodekso 255 straipsnis ir 373-2-10 straipsnis;
- šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas gali pasiūlyti šalims taikyti tarpininkavimo priemonę, ir, gavęs jų sutikimą, paskirti tarpininką šeimos klausimais. Jis ir suteiks tarpininkavimo paslaugas;

šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas gali nurodyti šalims susitikti su tarpininku šeimos klausimais. Jis joms suteiks informacijos apie šeimos taikinamojo tarpininkavimo tikslą ir procesą.

Susitarimą, kuris bus pasiektas šeimos taikinamojo tarpininkavimo proceso pabaigoje, turės patvirtinti šeimos bylas nagrinėjantis teisėjas (Civilinio proceso kodekso 1534 ir 1565 bei tolesni straipsniai). Teisėjas patvirtina susitarimą, išskyrus atvejus, kai nustatoma, kad nebuvo atsižvelgta į visus vaiko interesus ir kad tėvų sutikimas nebuvo duotas laisva valia (Civilinio proceso kodekso 373-2-7 straipsnio 2 pastraipa) arba, vertinant bendrai, kad susitarimas gali kelti grėsmę viešajai tvarkai.

Kai tarpininkauja Tarptautinis šeimos tarpininkavimo skyrius (*Cellule de médiation familiale internationale*, CMFI), tarpininkavimas šeimai yra nemokamas.

Mokestis mokamas, kai šalys tarpininkavimą patiki privačiam tarpininkui. Šalių finansinis įnašas atitinka oficialią tarpininkavimo paslaugų skalę, kuri grindžiama mokėjimo už kiekvieną sesiją ir už kiekvieną asmenį principu, ir nustatomas pagal šalių pajamas (galima kreiptis teisinės pagalbos arba į lšmokų

šeimai fondą (*Caisse d'Allocations Familiales*)). Nuoroda į taikytinas Civilinio proceso kodekso nuostatas: [čia](#) (56 Kb) [fr](#)

Nuoroda į [tinklalapį, kuriame pateikiama Teisingumo ministerijos informacija](#) apie šeimos taikinamąjį tarpininkavimą

Nuoroda į tinklalapį, kuriame pateikiami tarpininkų sąrašai: jeigu norite rasti arčiausiai jūsų esantį šeimos taikinamojo tarpininkavimo paslaugas teikiantį biurą, atlikite paiešką: skiltyje „Kategorijos“ įvedę reikšminį žodį „šeimos taikinamasis tarpininkavimas“: [Teismai pagal regionus](#).

Tarptautinis šeimos taikinamasis tarpininkavimas

Tarptautinėmis bendradarbiavimo šeimos bylose priemonėmis skatinama kreiptis dėl tarptautinio taikinamojo tarpininkavimo šeimos bylose (1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencija ir reglamentas „Briuselis Ila“), kad būtų galima draugiškai susitarti dėl vaiko grąžinimo tarptautinio vaikų grobimo atveju arba susitarti dėl galimybės naudotis tėvų teise bendrauti su vaiku.

Suinteresuotieji asmenys gali:

- 1) kreiptis į laisvai samdomus arba savanoriškais pagrindais dirbančius tarpininkus (tarpininkų, galinčių dalyvauti nagrinėjant tarptautines šeimos bylas, sąrašas yra pateiktas interneto svetainėje šiuo adresu: <http://www.justice.gouv.fr/justice-civile-11861/enlevement-parental-12063/sources-listes-des-mediateurs-familiaux-internationaux-26139.html> (arba spustelėkite [čia](#));

- 2) **prašyti tarpininkavimo per specialų Tarptautinio šeimos tarpininkavimo skyrių Prancūzijos teisingumo ministerijos biure, kuris veikia kaip Prancūzijos centrinė institucija įgyvendinant 1980 m. spalio 25 d. ir 1996 m. spalio 19 d. Hagos konvencijas ir Reglamentą „Briuselis Ila“. Centrinė institucija siūlo naudotis tarpininkavimu jai perduotose bendradarbiavimo bylose, tačiau gali įsikišti ir kitose bylose, priklausomai nuo situacijos, pavyzdžiui, bylose, susijusiose su neteisėtu vaikų išvežimu, tarpvalstybinio bendravimo teisėmis ir tarpvalstybinio pobūdžio nepilnamečių apsauga.**

Kad būtų pradėtas tarpininkavimo procesas, bent vienas iš tėvų turi gyventi Prancūzijoje, o kitas – užsienyje, kad ir kokia būtų jų pilietybė. Tarpininkavimo skyrius gaus vieno iš tėvų prašymą dėl tarptautinio šeimos tarpininkavimo ir tada pasiūlys tarpininkavimą kitam iš tėvų. Prašymas turi būti **savanoriškas**:

Tarptautinio šeimos taikinamojo tarpininkavimo procese negali būti prievartos. Skyriaus tarpininkai savo pareigas vykdo nešališkai ir stropiai, o tarpininkavimui taikomas konfidencialumo principas.

Tarpininkavimo paslaugos, kurias teikia Teisingumo ministerijos Tarptautinis šeimos tarpininkavimo skyrius, yra nemokamos. Prašymas kartu su dokumentais, susijusiais su Prancūzijoje ar užsienyje šiuo metu vykstančiais ar anksčiau įvykusiais teismo procesais, turi būti siunčiamas paštu toliau nurodytu adresu:

Ministère de la Justice

Direction des affaires civiles et du Sceau – BDIP

Cellule de médiation familiale internationale

13 place Vendôme

75 042 Paris Cedex 01

Be to, prašymą galima siųsti ir el. paštu: entraide-civile-internationale@justice.gouv.fr

Prancūzijos teisingumo ministerijos (Tarptautinio šeimos tarpininkavimo skyriaus) interneto svetainės nuoroda: <http://www.justice.gouv.fr/justice-civile-11861/enlevement-parental-12063/la-mediation-21106.html>

Paskutinis naujinimas: 25/05/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([hr](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

Mediacija šeimos bylose – Kroatija

TARPININKAVIMAS

2015 m. lapkričio 1 d. Kroatijos Respublikoje įsigaliojo naujasis Šeimos bylų įstatymas (*Obiteljski zakon*) (*Narodne novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys) Nr. 103/15 ir 98/19). Jį sudaro 10 atskirų dalių, o septintoje dalyje reglamentuojama privalomojo konsultavimo ir sutuoktinių taikinimo sritis. Privalomasis konsultavimas – tai būdas padėti šeimos nariams susitarti dėl šeimos santykių, ypač didelį dėmesį skiriant šeimos santykių, susijusių su vaiku, apsaugai ir tam, kokie gali būti teisiniai padariniai, jei nepavyksta susitarti ir iškeliama byla, kurioje sprendžiama dėl asmeninių vaiko teisių. Privalomąjį konsultavimą vykdo atitinkamo Kroatijos socialinio darbo instituto (kroat. *Hrvatski zavod za socijalni rad*) kontaktinio skyriaus pagal vaiko nuolatinę arba

laikiną gyvenamąją vietą arba sutuoktinių ar santuokos neįregistruotųjų partnerių paskutinę bendrą nuolatinę arba laikiną gyvenamąją vietą specialistų grupė. Pagal Šeimos bylų įstatymą privalomasis konsultavimas nevykdomas prieš pradėdant vykdymo ir apsaugos priemonių procesus. Šeimos nariai privalomose konsultacijose dalyvauja asmeniškai, ne per įgaliotinį.

Privalomasis konsultavimas rengiamas: 1) prieš iškeliant bendrą nepilnametį vaiką turinčių sutuoktinių santuokos nutraukimo bylą ir 2) prieš pradėdant kitą teismo procesą dėl vaiko globos įgyvendinimo ir asmeninių santykių su vaiku. Prieš iškeliant bylą dėl santuokos nutraukimo privalomasis konsultavimas nevykdomas, jei sutuoktinis ar abu sutuoktiniai: 1) yra neveiksniūs ir jei jie negali suprasti bylos reikšmės ir padarinių net ir padėdant specialistui, 2) negali priimti sprendimų arba 3) jų nuolatinė ar laikinoji gyvenamoji vieta nežinoma.

Privalomasis konsultavimas inicijuojamas vienos šalies prašymu, kuris pateikiamas socialinės rūpybos centrui raštu arba užregistruojamas žodžiu. Gavęs prašymą dėl privalomojo konsultavimo, socialinės rūpybos centras privalo paskirti susitikimą ir sušaukti į jį šalis. Nukrypstant nuo šio reikalavimo, jei socialinės rūpybos centras mano, kad konkrečiomis aplinkybėmis bendras susitikimas neduotų naudos arba jei viena ar abi šalys to prašo dėl pagrįstų priežasčių, šalis paskiriamas ir vykdomi atskiri pokalbiai.

Sutuoktinių taikinimas – tai procesas, kuriame šeimos nariai dalyvauja savanoriškai. Taikant išimtį, prieš iškeliant santuokos nutraukimo bylą pirmasis sutuoktinių taikinimo susitikimas yra privalomas.

Sutuoktinių taikinimas yra procesas, kuriame šalys bando bendru sutarimu išspręsti šeimos ginčą, padėdant vienam ar keliems sutuoktinių taikintojams.

Sutuoktinių taikintojas – tai nešališkas ir specialiai apmokytas asmuo, įrašytas į sutuoktinių taikintojų registrą. Pagrindinis sutuoktinių taikinimo proceso tikslas – sudaryti bendros vaiko globos planą ir kitus susitarimus dėl vaiko. Be šio tikslo, sutuoktinių taikinimo proceso metu šalys taip pat gali susitarti dėl visų kitų klausimų, susijusių su turtu ir kitais aspektais.

Sutuoktinių taikinimas nevykdomas: 1) tais atvejais, kai socialinės rūpybos centro specialistų grupė arba sutuoktinių taikintojas mano, kad sutuoktiniai negali vienodomis sąlygomis dalyvauti sutuoktinių taikinimo procese dėl smurto šeimoje, 2) jei vienas ar abu sutuoktiniai yra neveiksniūs ir negali suprasti proceso reikšmės ir teisiųjų padarinių net ir padėdami specialisto, 3) jei vienas ar abu sutuoktiniai negali priimti sprendimų ir 4) jei sutuoktinio laikinoji ar nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma.

Sutuoktinių taikinimas gali būti vykdomas nepriklausomai nuo teismo proceso prieš iškeliant bylą, jos nagrinėjimo metu arba baigus nagrinėti bylą. Pagal Šeimos bylų įstatymą sutuoktinių taikinimas nevykdomas prieš pradėdant vykdymo ir apsaugos priemonių procesus. Taikant išimtį, vykdymo proceso metu, kai siekiama palaikyti asmeninius santykius su vaiku, teismas gali pasiūlyti šalis dalyvauti sutuoktinių taikinimo procese. Taigi po pokalbio su šalimis ir atsižvelgdamas į bylos aplinkybes teismas gali atidėti vykdymą trisdešimčiai dienų ir įpareigoti specialistą pasikalbėti su vaiku arba pasiūlyti šalis dalyvauti sutuoktinių taikinimo procese, kad jos ginčą išspręstų sudarydamos susitarimą; prireikus teismas gali išsamiau nurodyti, kaip palaikyti asmeninius santykius, priimdamas specialią nutartį per pokalbį su specialistu ar sutuoktinių taikinimo metu, tačiau teismas to nedaro, jei sutuoktinių taikinimo atlikti nepavyko arba jei būtina imtis skubių veiksmų.

Sutuoktinių taikintojas ir kiti sutuoktinių taikinimo procese dalyvaujantys asmenys privalo saugoti konfidencialią informaciją ir duomenis, kuriuos jie sužinojo sutuoktinių taikinimo proceso metu, ir neatskleisti jų tretiesiems asmenims, išskyrus toliau nurodytus atvejus: 1) jei tai yra būtina siekiant pateikti informaciją, kad būtų sudarytas arba vykdomas susitarimas, arba 2) jei informaciją reikia pateikti siekiant apsaugoti vaiką, kurio gerovei iškilio pavojus, arba siekiant pašalinti pavojų, kad bus rimtai pažeistas asmens psichinis ir fizinis neliečiamumas. Sutuoctinių taikintojas privalo pranešti šalis, kokia apimtimi taikomas konfidencialumo principas.

Dėl sutuoktinių taikinimo metu sudaryto susitarimo Šeimos bylų įstatyme nurodyta, kad bendros vaiko globos planas ar kiti susitarimai, sudaryti sutuoktinių taikinimo proceso metu, turi būti rašytiniai, pasirašyti visų šalių, ir kad jie prilygs vykdytinam dokumentui, jei šalių siūlymu teismas juos patvirtins ne ginčo tvarka nagrinėjamoje byloje.

Jei šalis nepavyksta susitarti dėl bendros vaiko globos plano arba kitų ginčytinų šeimos santykių, sutuoktinių taikintojas ataskaitoje dėl sutuoktinių taikinimo sustabdymo nurodo, ar abi šalys aktyviai dalyvavo. Ataskaita dėl sutuoktinių taikinimo sustabdymo įteikiama dalyviams. Sutuoctinių taikintojas ataskaitą dėl sutuoktinių taikinimo sustabdymo pateikia teismui, kuris dėl sutuoktinių taikinimo proceso vykdymo buvo sustabdęs bylos nagrinėjimą.

Jei teismo proceso metu šalys abipusiu sutarimu siūlo išspręsti ginčą pasitelkiant sutuoktinių taikinimą, teismas gali sustabdyti bylos nagrinėjimą, – tokiu atveju jis nustato trijų mėnesių terminą, per kurį šalys gali mėginti išspręsti ginčą sutuoktinių taikinimo procese. Jei teismo proceso metu teismas nusprendžia, kad šeimos ginčą galima išspręsti tarpusavio susitarimu, jis taip pat gali siūlyti šalis pradėti sutuoktinių taikinimo procesą. Jei šalys susitaria pradėti sutuoktinių taikinimo procesą, teismas sustabdo bylos nagrinėjimą ir nustato trijų mėnesių terminą, per kurį šalys gali mėginti išspręsti ginčą sutuoktinių taikinimo procese. Jei šalis per teismo nustatytus tris sutuoktinių taikinimo mėnesius nepavyksta išspręsti ginčo sutuoktinių taikinimo procese arba jei šalys siūlo tęsti teismo procesą dar nepasibaigus šiam terminui, teismas toliau nagrinėja bylą. Prieš nusprenddamas sustabdyti bylos nagrinėjimą, teismas privalo įvertinti, ar tai yra tinkama, atsižvelgiant į tai, ar būtina imtis skubių veiksmų tais atvejais, kai sprendžiama dėl vaiko teisių ir interesų. Sutuoctinių taikinimo procese sutuoktinių taikintojas privalo pranešti dalyviams apie tai, kad jie privalo rūpintis vaiko gerove, ir gali leisti vaikams pareikšti nuomonę sutuoktinių taikinimo procese, jei vaiko tėvai su tuo sutinka.

Sutuoktinių taikinimo procesui vadovavęs sutuoktinių taikintojas negali dalyvauti surašant ekspertų nuomones ar šeimos vertinimus ar kaip nors kitaip dalyvauti teismo procese, kuriame nagrinėjamas sutuoktinių taikinimo procese dalyvavusių šalių ginčas, išskyrus įstatymo nustatytus atvejus.

Jei sutuoktinių taikinimą vykdo socialinės rūpybos sistemoje dirbantys sutuoktinių taikintojai, šalis sutuoktinių taikintojų paslaugos teikiamos nemokamai.

Jei sutuoktinių taikinimą vykdo socialinės rūpybos sistemoje nedirbantys sutuoktinių taikintojai, jų dalyvavimo išlaidas padengia šalys.

Sutuoktinių taikinimo proceso metu atitinkamai taikomos nuostatos, kuriomis reglamentuojamas tarpininkavimas.

Daugiau informacijos žr.:

Šeimos bylų įstatyme (NN Nr. 103/15 ir Nr. 98/19);

Privalomojo konsultavimo taisyklėse (kroat. *Pravilnik o obveznom savjetovanju*; NN Nr. 123/15);

Sutuoktinių taikinimo taisyklėse (kroat. *Pravilnik o obiteljskoj medijaciji*; NN Nr. 123/15, Nr. 132/15 ir Nr. 132/17);

Tarpininkavimo įstatyme (kroat. *Zakon o mirenju*; NN Nr. 18/11).

Paskutinis naujinimas: 03/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([it](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

Mediacija šeimos byloje - Italija

Sutuoktinių taikinimas yra procesas, kuriuo sunkumų patiriantys sutuoktiniai arba partneriai gali nuspręsti savanoriškai pasinaudoti siekdami išspręsti savo ginčus dalyvaujant vienam arba daugiau tarpininkų. Tarpininkų uždavinys yra palengvinti bendravimą ir padėti porai sureguliuoti ir emocinius, ir materialinius gyvenimo skyrium aspektus (turto padalijimą, išlaikymo mokėjimus, teisės gyventi sutuoktinių būste paskyrimą ir kt.). Jų uždavinys, be kita ko, taip pat yra raginti porą sudaryti tokius susitarimus, kurie geriausiai atitiktų visų šeimos narių poreikius.

Bendri taikinimo aspektai reglamentuojami iš dalies pakeistu 2010 m. kovo 4 d. Teisėkūros dekretu Nr. 28 „2009 m. birželio 18 d. Įstatymo Nr. 69 60 straipsnio įgyvendinimas sprendžiant taikinimo klausimus civiliniuose ir komerciniuose ginčiuose“.

Šiame teisės akte išdėstyta neteisminė ginčų dėl **perduodamų teisių** sprendimo tvarka. Tam tikrais konkrečiais nurodytais klausimais taikinimas yra **būtina sąlyga**, kad dokumentas, kuriuo inicijuojamas procesas, būtų pripažintas leistinu.

Sprendžiant šeimos teisės klausimus išankstinis taikinimas privalomas tik ginčiuose dėl šeimos verslo susitarimų (t. y. sutarčių, kuriomis **verslo savininkas** visą arba dalį savo **įmonės** perduoda vienam ar keliems palikuonims).

Visuose kituose šeimos ginčiuose taikinimas yra savanoriškas.

Vis dėlto procese dėl vaiko globos teisių teismas gali atidėti sprendimo paskelbimą, kad sutuoktiniai, padedant ekspertams, galėtų pamėginti pasiekti susitarimą pasinaudodami taikinimo galimybe, ypač atsižvelgiant į moralinių ir materialinių vaiko (vaikų) interesų apsaugą.

Taikinimas gali būti vykdomas **viešosiose arba privačiosiose organizacijose arba per jas**, jeigu jos tinkamai įtrauktos į Teisingumo ministerijos tvarkomą **tarpininkavimo organizacijų registrą**.

Taikinimo organizacijų sąrašą galima rasti šioje svetainėje:

 <https://mediazione.giustizia.it/ROM/ALBOORGANISMIMEDIAZIONE.ASPX>

Teisę vykdyti taikinimą turi Italijos advokatų taryboje užregistruoti advokatai.

Daugelyje savivaldybių **sutuoktinių taikinimo paslaugomis** galima pasinaudoti šeimos konsultavimo centruose, socialinėse tarnybose ar vietos sveikatos priežiūros įstaigose.

Kita procedūra, kuri nėra tarpininkavimas, tačiau taip pat yra parengta ginčams neteismine tvarka spręsti – **remiamos derybos**. Jos reglamentuojamos 2014 m. rugsėjo 12 d. Įstatymu dekretu Nr. 132 su pakeitimais, padarytais 2014 m. lapkričio 10 d. Įstatymu Nr. 162.

Remiamos derybos reiškia susitarimą (žinomą kaip „derybų susitarimas“), kuriuo proceso šalys susitaria „geranoriškai bendradarbiaudamos draugiškai išspręsti ginčą“. Kad šis susitarimas galiotų, jis turi būti parengtas raštu, **padedant vienam ar keliems advokatams**, ir turi būti susijęs su perduodamomis teisėmis.

Kitaip negu taikinimo procese pasiekti susitarimai, remiamų derybų susitarimai yra **priverstinai vykdytini** ir reiškia, kad galima užregistruoti teismines hipotekas.

Kaip ir taikinimas, derybos gali būti privalomos arba savanoriškos.

Sprendžiant šeimos teisės klausimus, remiamos derybos visada yra savanoriškos.

Teisės aktuose reglamentuojamos **remiamos derybos su gyvenimu skyriumi ir santuokos nutraukimu susijusiais klausimais**, kad ginčas būtų sureguliuotas gavus sutikimą arba būtų iš dalies pakeistos anksčiau nustatytos sąlygos.

Kai **poros neturi vaikų**, kurie būtų nepilnamečiai (arba neveiksnūs suaugusieji), susitarimas pateikiamas prokurorui prie kompetentingo teismo ir, jeigu prokuroras nenustato pažeidimų, jis praneša advokatams, kad nėra kliūčių sureguliuoti susitarimui sudaryti.

Jeigu poros turi nepilnamečių (arba neveiksnių suaugusiųjų) vaikų, susitarimas per 10 dienų turi būti nusiųstas prokuratūrai prie kompetentingo teismo, siekiant patikrinti, ar susitarimu apsaugoti vaikų interesai. Jeigu vertinimas teigiamas, prokuroras susitarimą patvirtina. Jeigu vertinimas neigiamas, prokuroras susitarimą siunčia teismo pirmininkui, kuris per kitas 30 dienų sušaukia proceso šalis.

Taip pasiektas ir patvirtintas susitarimas turi **teisminių gyvenimo skyrium ar santuokos nutraukimo nuostatų poveikį ir taikomas vietoj jų**, taip pat šiuo susitarimu pakeičiamos tose nuostatose išdėstytos sąlygos.

Įsigaliojus 2016 m. gegužės 20 d. Įstatymui Nr. 76, proceso šalys taip pat gali naudotis remiamomis derybomis, kai nutraukiama **civilinė tos pačios lyties asmenų partnerystė**.

Paskutinis naujinimas: 21/07/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Kipras

Kipre šeimos bylose taikoma įstatymais įtvirtinta tarpininkavimo procedūra, numatyta pagal 2019 m. įstatymą dėl tarpininkavimo šeimos ginčiuose (Įstatymas Nr. 62(K)/2019), kuris įsigaliojo 2019 m. balandžio 25 d. Siekiant palengvinti šio įstatymo įgyvendinimą, 2022 m. gruodžio 30 d. paskelbtos specialios taisyklės (RAA 507/2022).

Paskutinis naujinimas: 02/04/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Latvija

Siekiant sukurti palankesnes sąlygas alternatyviems ginčų sprendimo būdams taikyti, Latvijos Respublikoje priimtas Tarpininkavimo įstatymas (lat.

Mediācijas likums – galioja nuo 2014 m. birželio 18 d.).

Tarpininkavimo modelis, kurį teismas rekomenduoja taikyti civilinėse bylose, įsigaliojo 2015 m. sausio 1 d. Teisėjams yra pavesta įvairiais proceso etapais (išskėlus bylą, rengiantis nagrinėti bylą, preliminaraus bylos nagrinėjimo etapu, per teismo procesą, kol bylos nagrinėjimas iš esmės bus baigtas) siūlyti šalims galimybę ginčą spręsti tarpininkavimo būdu.

Siekiant paskatinti ginčus spręsti tarpininkavimo būdu įgyvendinta keletas projektų:

1. Projektas „Nemokamas tarpininkavimas šeimos ginčiuose“

Sertifikuotų tarpininkų taryba (*Sertificētu mediatoru padome*) 2023 m. toliau įgyvendina 2017 m. sausio 1 d. pradėtą programą „Tarpininkavimas šeimos ginčiuose“. Asmenys gali gauti valstybės paramą pagal valstybės biudžeto programą ir ją panaudoti penkioms nemokamoms sertifikuoto tarpininko konsultacijoms sprendžiant tėvų nesutarimus, kurie kenkia vaikų interesams, ir ieškant būdų, kaip pagerinti šeimos narių tarpusavio santykius. Pagal projektą valstybės parama skiriama penkioms pirmoms tarpininkavimo konsultacijoms (po 60 minučių), kurias veda sertifikuotas tarpininkas. Konsultacijos šalims yra nemokamos. Jeigu ginčas per penkias konsultacijas neišsprendžiamas, tolesnes paslaugas šalys turėtų apmokėti pačios. Norint įvertinti, ar asmuo atitinka kriterijus, kad galėtų pasinaudoti tarpininkavimo galimybe, reikėtų kreiptis į Sertifikuotų tarpininkų tarybos (*Sertificētu mediatoru padome*) sertifikuotą

tarpininką. Informacija apie projektą juo besidomintiems asmenims teikiama per teismus, taip pat perduodama vietos valdžios institucijoms, socialinėms tarnyboms, šeimos bylų teismams ir pan.

Norėdami pasinaudoti šeimos taikinamojo tarpininkavimo paslaugomis, turėtumėte kreiptis į [pasirinktą programoje dalyvaujantį sertifikuotą tarpininką](#) arba, jei dėl tarpininko pasirinkimo susitari neįmanoma, – į Sertifikuotų tarpininkų tarybą e. paštu smp@smp.lv arba skambinti telefonu 28050777.

Daugiau informacijos apie programą galima rasti [čia](#).

2. Gairės

Visi besidomintys tarpininkavimu ir jo taikymu gali kreiptis į Sertifikuotų tarpininkų tarybą e. paštu smp@smp.lv arba skambinti telefonu +371 28 050 777.

Paskutinis naujinimas: 05/04/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Lietuva

Lietuvoje civilinių ginčų (taip pat ir šeimos ginčų) mediaciją reglamentuoja Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymas (2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauja įstatymo redakcija). Mediacijos įstatymas taikomas nacionaliniams ir tarptautiniams civiliniams ginčams spręsti mediacijos būdu, įstatymu įgyvendinama 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų.

Mediacija – civilinių ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli mediatoriai (tretieji nešališki asmenys) padeda ginčo šalims taikiai spręsti ginčą. Ginčo šalys gali pasinaudoti šiuo ginčo sprendimo būdu tiek tuo atveju, kai ginčas dar nėra nagrinėjamas teisme (neteisinė mediacija), tiek ir tuo atveju, kai bylą jau nagrinėja teismas (teisminė mediacija).

Mediacija taikoma ginčo šalių rašytiniu susitarimu. Gali būti susitariama taikyti mediaciją tik dėl tokio ginčo, dėl kurio pagal įstatymus leidžiama ginčo šalims sudaryti taikos sutartį. Ginčo šalys kartu skiria mediatorių arba bendru ginčo šalių prašymu mediatorių kandidatūras gali pasiūlyti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

Mediacijos paslaugas nuo 2019 m. sausio 1 d. gali teikti tik tie asmenys, kurie yra išlaikę specialų egzaminą (su tam tikromis išimtimis), atitinka kitus įstatyme nustatytus reikalavimus (neprikaištingos reputacijos, turintys aukštąjį universitetinį išsilavinimą, išklausę mokymus mediacijos tema) ir įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą. Mediatorių sąrašas skelbiamas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos interneto svetainėje (<http://vgtpt.lrv.lt/>). Mediatoriui taip pat keliami nešališkumo, profesionalumo reikalavimai. Priklausomai nuo susitarimo, mediatorius savo paslaugas teikia atlygintinai arba neatlygintinai. Ginčo šalys ir mediatorius gali susitari dėl ginčo sprendimo būdo ir tvarkos. Bet kuri ginčo šalis gali pasitraukti iš mediacijos, nenurodyma pasitraukimo priežasčių.

Svarbu pažymėti, kad pradėjus mediaciją sustabdomi ieškinio senaties terminai. Taigi, net ir nepavykus taikiai išspręsti ginčo, šalys išsaugo savo teisę kreiptis dėl pažeistų teisių gynimo į teismą. Jei, padedant mediatoriui, ginčo šalims pavyksta taikiai išspręsti ginčą, sudaroma taikos sutartis. Ši sutartis, patvirtinta teismo supaprastinto proceso tvarka, gali būti vykdoma priverstinai.

Įstatyme taip pat įtvirtintas vienas iš esminių mediacijos principų – konfidencialumo principas, kuris reiškia, kad, jeigu ginčo šalys nesusitarė kitaip, ginčo šalys, mediatoriai ir mediacijos paslaugų administratoriai turi laikyti paslapyje visą mediacijos ir su ja susijusią informaciją, išskyrus informaciją, kurios reikia siekiant patvirtinti ar įvykdyti mediacijos metu sudarytą taikos sutartį, ir informaciją, kurios neatskleidimas prieštarautų viešajam interesui. Ši nuostata užtikrina, kad jokia mediacijos metu pateikta informacija negalės būti panaudota prieš ją pateikusių ginčo šalių, išskyrus jau minėtas išimtis.

Mediacijos įstatyme reglamentuoti privalomosios mediacijos, teisminės mediacijos ypatumai, mediatorių drausminė atsakomybė.

Nuo 2020 m. sausio 1 d. numatoma taikyti privalomąją mediaciją šeimos ginčiuose. Privalomosios mediacijos ir teisminės mediacijos paslaugos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų (iki šešių valandų) tais atvejais, kai mediatorių parinkimą administruoja Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba. Ginčo šalims paliekama teisė pačioms iš mediatorių sąrašo pasirinkti mediatorių, kuris vykdys privalomąją mediaciją, tačiau tokiais atvejais už mediaciją apmokama ginčo šalių lėšomis.

Vadovaujantis Civilinio proceso kodekso nuostatomis, asmenims, pasinaudojusiems mediacija, kreipiantis į teismą taikomos žyminio mokesčio lengvatos.

Informacija apie mediaciją ir susijusius teisės aktus Teisingumo ministerijos svetainėje (lietuvių kalba):

<http://tm.lrv.lt/lt/veiklos-sritis-1/civiliniu-gincu-taikinamasis-tarpininkavimas-mediacija>

Informacija apie mediaciją Teisingumo ministerijos svetainėje (anglų kalba):

<http://tm.lrv.lt/en/fields-of-activity/mediation>

Paskutinis naujinimas: 17/10/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([fr](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapij jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

Mediacija šeimos bylose - Liuksemburgas

Teisės aktai

Šeimos taikinamajam tarpininkavimui taikomas [2012 m. vasario 24 d. Įstatymas dėl taikinamojo tarpininkavimo civilinėse ir komercinėse bylose](#) ir [2012 m. birželio 25 d. Didžiosios Hercogystės teisės aktas](#) dėl taikintojų šeimos ir teisės klausimais patvirtinimo tvarkos, specialiosios taikintojų mokymo programos ir nemokamos informacinės sesijos surengimo.

Naujojo Civilinio proceso kodekso 1251-1 straipsnio 2 dalyje nurodytos bylos, kai teismas gali siūlyti šalims šeimos taikinamąjį tarpininkavimą. Tai yra: santuokos nutraukimas, susituokusios poros separacija ir registruotą partnerystę sudariusios poros separacija, įskaitant likvidavimą, bendrosios nuosavybės ir nepadalytos nuosavybės padalijimą;

išlaikymo prievolės, prisidėjimas prie namų ūkio išlaidų, vaiko išlaikymas ir tėvų valdžia.

Procedūra

Šalys gali pasinaudoti taikinamuoju tarpininkavimu, dėl kurio susitarė (*médiation conventionnelle*) arba teisiniu šeimos taikinamuoju tarpininkavimu (*médiation judiciaire familiale*). Taikinamąjį tarpininkavimą pagal sutartį gali inicijuoti bet kuri šalis, neatsižvelgiant į jo dalyką, pagal naujojo Civilinio proceso kodekso 1251-22 straipsnio 2 dalį, nerengiant jokio teismo ar arbitražo proceso. Taikinamojo tarpininkavimo proceso taisyklės nustatomos rašytinėje sutartyje, kurią pasirašo šalys ir taikintojas. Jeigu taikinamasis tarpininkavimas vykdomas pagal sutartį, šalys gali kviesti teisingumo ministro patvirtintą ar kitą taikintoją.

Jeigu vienas iš naujojo Civilinio proceso kodekso 1215-1 straipsnio 2 dalyje nurodytų kategorijų ginčų perduodamas teismui, teismas gali siūlyti šalims šeimos taikinamąjį tarpininkavimą. Teismas įpareigoja surengti nemokamą informacinę sesiją, kurią veda patvirtintas taikintojas arba taikintojas, kuriam Liuksemburge netaikomi patvirtinimo reikalavimai, jeigu jis atitinka lygiaverčius arba iš esmės panašius reikalavimus kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pagal naujojo Civilinio proceso kodekso 1251-3 straipsnio 1 dalį. Kiti susitikimai kainuoja 57 EUR (šis įkainis nustatytas Didžiosios Hercogystės teisės akte). Teismas nustato taikinamojo tarpininkavimo trukmę (ji negali viršyti 3 mėnesių). Tačiau šalys susitarimu gali ją pratęsti. Asmenys, neturintys pakankamai išteklių, gali gauti finansinę paramą bet kuriam teisminiam šeimos taikinamojo tarpininkavimo procesui.

Svarbu pažymėti, kad susitarimai, sudaryti per tokį procesą, turi tokią pat įrodomąją galią kaip teismo sprendimai. Tokie taikinamojo tarpininkavimo metu sudaryti susitarimai, nesvarbu, ar jie sudaryti užsienyje, ar nacionaliniu lygmeniu, gali būti vykdomi pagal 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų. Apylinkės teismo (*tribunal d'arrondissement*) pirmininkaujantiems teisėjams patvirtinus visą susitarimą ar jo dalį susitarimas tampa vykdytinas. Šeimos taikinamojo tarpininkavimo bylose teismas patikrina, ar susitarimas atitinka viešąją tvarką ir ar jis neprieštarauja vaikų interesams, kad ginčas yra tinkamas spręsti taikinamojo tarpininkavimo tvarka ir kad taikintojas yra šiuo tikslu patvirtintas teisingumo ministro.

Naudingos nuorodos:

[Patvirtintų taikintojų sąrašas](#)

[Teisingumo ministerija](#) (bendra informacija apie taikinamąjį tarpininkavimą civilinėse ir komercinėse bylose)

Paskutinis naujinimas: 09/12/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Vengrija

Apsilankykite interneto svetainėje [Tarpininkavimas valstybėse narėse](#), nes joje pateikta informacija apie galimą tarpininkavimą šeimos bylose.

Paskutinis naujinimas: 15/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Malta

Taikinamąjį tarpininkavimą reglamentuojantys teisės aktai

Maltoje šioje srityje taikomas Teisės aktų rinkinio 474 skyrius, t. y. [Taikinamojo tarpininkavimo įstatymas](#).

Kas yra taikinamasis tarpininkavimas?

Jei poroje kyla ginčas dėl šeimos klausimų, jie gali kreiptis į taikinimo tarpininką, prašydami padėti jiems pasiekti draugišką susitarimą nesikreipiant į teismą dėl formalių procedūrų. Pagal Malto įstatymus taikinamasis tarpininkavimas yra privalomas etapas, kurį pora turi praeiti, prieš pareikšdama ieškinį dėl skyrybų Civiliniam teismui (Šeimos bylų skyriui).

Kas yra taikinimo tarpininkas ir koks jo vaidmuo?

Taikinimo tarpininko uždavinys yra padėti šalims pasiekti draugišką susitarimą. Jis yra nešališkas ir nepriklausomas teismo paskirtas asmuo. Kai kuriais atvejais šalys pačios pasirenka taikinimo tarpininką už tam tikrą mokesť. Visi taikinimo tarpininkai turi reikiamą kvalifikaciją atlikti savo pareigas. Daugelis jų taip pat dirba šeimos gydytojais, socialiniais darbuotojais arba advokatais.

Jei vėliau šalys kreipiasi į teismą, taikinimo tarpininkas negali teikti parodymų apie tai, kas buvo kalbėta taikinimo tarpininkavimo procedūrų metu.

Kas gali kreiptis dėl taikinamojo tarpininkavimo?

Taikinamasis tarpininkavimas gali būti pasitelkiamas siekiant:

gyvenimo skyrium arba santuokos nutraukimo (pastaruoju atveju, jei sutuoktiniai atskirai gyveno ketverius metus arba ilgiau); išlaikymo iš sutuoktinio;

sureguliuoti klausimus dėl vaiko, gimusio ne santuokoje, pavyzdžiui, dėl tokio vaiko priežiūros ir globos, lankymo teisių ir išlaikymo;

pakeisti gyvenimo skyrium arba santuokos nutraukimo sutartį;

pakeisti sutartį, reglamentuojančią vaiko priežiūrą ir globą, lankymo teises arba išlaikymą.

Kad galėtų kreiptis dėl taikinamojo tarpininkavimo, asmuo neprivalo būti susituokęs.

Kaip pradama taikinamojo tarpininkavimo procedūra ir kas ją sudaro?

Norėdama kreiptis dėl taikinamojo tarpininkavimo, suinteresuotoji šalis turi pateikti teismo kanclerui adresuotą raštą, prašydama leidimo pradėti taikinamojo tarpininkavimo procedūrą. Šiame rašte turi būti nurodyti abiejų šalių vardai ir pavardės bei adresai ir bent jau šį raštą pateikiančio asmens tapatybės kortelės kodas. Nereikalaujama, kad raštas būtų pasirašytas advokato. Raštas pateikiamas Šeimos teismo sekretoriui, ir šis procesas yra visiškai nemokamas.

Taikinamąjį tarpininkavimą taip pat galima pradėti pateikiant pažymą, tačiau ši procedūra taikoma, kai abi suinteresuotosios šalys jau yra susitarusios dėl daugumos teisinių klausimų. Pažymoje nurodoma ta pati informacija kaip ir rašte, išskyrus tai, kad šalys dar pateikia jų advokatų arba bendro notaro parengtą sutarties projektą. Pažymą turi pasirašyti abi šalys ir notaras arba abu advokatai ir notaras.

Pateikus raštą arba pažymą, iš teismo sudaryto sąrašo paskiriamas taikinimo tarpininkas. Šalys, tarpusavyje susitarusios, gali pasirinkti taikinimo tarpininką ir pačios. Taikinimo tarpininkas privalo paštu atsiųsti šalims pranešimą su nurodyta atvykimo į teismą data. Posėdžiai vyksta atskirame kambaryje, dalyvaujant tik taikinimo tarpininkui ir, šalių pageidavimu, jų advokatams. Taikinamajam tarpininkavimui nebūtinai reikalingas advokato dalyvavimas.

Taikinimo tarpininkas privalo išsiaiškinti su šalimis galimybę susitaikyti. Jeigu taikinimo tarpininkas jaučia, kad yra vilties išsaugoti poros santuoką arba santykius, jis gali siųsti juos konsultacijai ir sustabdyti taikinamąjį tarpininkavimą. Jeigu šalys jaučia, kad jų santuoka arba santykiai nebegali tęstis, taikinimo tarpininkas privalo padėti šalims pasiekti susitarimą dėl jų vaikų ir turto.

Šalims pasiekus susitarimą, taikinimo tarpininkas paruošia sutarties projektą ir jį perskaito ir, jeigu šalys yra patenkintos sutarties turiniu, taikinimo tarpininkas privalo oficialiai pateikti sutartį sekretoriui, kad ją peržiūrėtų teisėjas. Teisėjui patvirtinus sutartį, šalys gali vykdyti pas notarą, kuris viešai paskelbia ir įformina sutartį.

Jei šalys negali susitarti, taikinimasis tarpininkavimas baigiamas ir šalys įgaliojamos kreiptis į teismą. Šalys privalo pradėti teismines procedūras Civiliniame teisme (Šeimos bylų skyriuje) per du mėnesius nuo taikinamojo tarpininkavimo pabaigos. Per minėtą laikotarpį nepradėjus teisminių procedūrų, pora turės iš naujo pradėti taikinamojo tarpininkavimo procedūras.

Ką daryti, jei viena iš šalių gyvena užsienyje?

Tarptautinis ginčas – tai ginčas, kuri bent vienos iš šalių nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta (yra Maltoje, o kitos šalies nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje tą dieną, kai:

po iškilusio ginčo šalys susitaria pasinaudoti taikinamuoju tarpininkavimu;

taikyti taikinamąjį tarpininkavimą nurodo teismas;

įsipareigojimas naudotis taikinamuoju tarpininkavimu atsiranda pagal nacionalinę teisę; arba

jei teismas priėmė įsakymą arba nutartį – nuo tokio įsakymo arba nutarties datos.

Tokiu atveju asmuo, kurio nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta yra užsienyje, atvyksta į Maltą arba suteikia įgaliojimus advokatui Maltoje jam atstovauti, o po to atvyksta į Maltą tik pasirašyti sutarties dėl skyrybų. Kita vertus, jeigu asmuo, kurio nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta yra Maltoje, nežino, kur gyvena jo (jos) partneris (-ė), jis (ji) turi pateikti taikinamojo tarpininkavimo raštą, prisiekintai nurodydamas (-a) šį faktą. Raštas nedelsiant išnagrinėjamas ir minėtas asmuo iškelia bylą prieš teismo paskirtą nedalyvaujancio asmens atstovą.

Paskutinis naujinimas: 11/01/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Nyderlandai

Taikant mediaciją šalys išsprendžia ginčą kartu, padedamos nepriklausomo mediatoriaus. Dažniausiai ji pasitelkiama civilinės ir administracinės teisės srityse. Šis neteisminis ginčų sprendimo būdas turi daug privalumų: ginčas išsprendžiamas greičiau nei teisme, mediacija paprastai kainuoja mažiau, be to, ji padeda išsaugoti šalių santykius, nes jos savanoriškai bando rasti sprendimą.

Nyderlandų mediatorių federacija (*Mediatorsfederatie Nederland*)

Nyderlanduose yra keli mediatorių registrai. [Nyderlandų mediatorių federacija](#) (MfN) tvarko [Mediatorių registrą](#) (buv. NMI registrą). Nyderlandų mediatorių federacija (MfN) atstovauja didžiausioms Nyderlandų mediatorių asociacijoms. Į MfN registrą įtraukiami tik griežtus kokybės standartus atitinkantys mediatoriai. Nyderlandų vyriausybė, registruodama pagal teisinės pagalbos sistemą dirbančius mediatorius, vadovaujasi MfN standartais (Teisinės pagalbos tarybos [registas](#)). MfN interneto svetainėje taip pat skelbiama nepriklausoma informacija apie mediaciją ir mediatorius Nyderlanduose.

Tarptautinis ADR registras

Dar yra [tarptautinis ADR registras](#), kuriame galima susirasti mediatorių ir įvairios informacijos apie mediaciją.

Informacija apie mediaciją

Nyderlanduose taip pat įgyvendinama mediacijos teismo procese iniciatyva [Mediation naast rechtspraak](#). Tai reiškia, kad bylą nagrinėjantis apylinkės teismas arba apeliacinis teismas informuoja jos šalį apie galimybę pasirinkti mediaciją. Šeimos bylose teismai taip pat gali patarti šalims pasinaudoti specialia tėvams skirta procedūra (*ouderschapsonderzoek*), kurioje ieškant sprendimo pasitelkiama mediacija.

Informaciją apie mediaciją taip pat teikia [Teisinės pagalbos biuras](#) (*Het Juridisch Loket*) ir [Teisinės pagalbos taryba](#) (*Raad voor Rechtsbijstand*).

Tam tikromis aplinkybėmis mediacijos išlaidos gali būti iš dalies arba visiškai padengiamos. [Čia](#) rasite daugiau informacijos apie kompensuojamą mediaciją.

Susijusios nuorodos

[Nyderlandų mediatorių federacija](#)

[Tarptautinis ADR registras](#)

[Mediacija teismo procese](#)

[Teisinės pagalbos biuras](#)

[Teisinė pagalba](#)

[Teisinės pagalbos taryba](#)

Paskutinis naujinimas: 09/02/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Austrija

Austrijoje šeimos bylose teismas daro viską, kad būtų priimtas draugiškas sprendimas. Šiuo tikslu jis taip pat gali įpareigoti surengti pradinę informacinę sesiją apie mediaciją arba rekomenduoti mediaciją (Ne ginčo teisenos įstatymo (*Außerstreitgesetz*) 107 straipsnio 3 dalies 2 punktas). Pagal Austrijoje taikomą šeimos mediacijos tvarką įmanoma sudaryti dviejų valstybių mediatorių grupę, tačiau ji sudaroma *ad hoc*, bendradarbiaujant Federalinei teisingumo ministerijai (*Bundesministerium für Justiz*) kaip centrinei institucijai ir privačioms mediacijos asociacijoms.

Paskutinis naujinimas: 29/10/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([pl](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapij jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

Mediacija šeimos bylose - Lenkija

Tarpininkavimo procedūros šeimos, santuokos nutraukimo ir separacijos bylose

Tarpininkavimas yra savanoriško, konfidencialaus ginčo sprendimo forma, kai konflikto arba ginčo šalys stengiasi susitarti pačios, padedamos neutralaus ir nešališko tarpininko. Tai, kokie dalykai aptariamai per tarpininkavimo procedūrą, priklauso nuo dalyvių. Dalykai, dėl kurių reikia susitarti, gali būti susiję su sutuoktinių taikinimu, separacijos sąlygų nustatymu, naudojimosi tėvystės teisėmis formomis, bendravimu su vaikais, šeimos poreikių tenkinimu, vaiko išlaikymu ir parama vaikui, taip pat su turiniais ir būsto klausimais. Tarpininkaujant sudarytame susitarime dėl ginčo sprendimo taip pat gali būti aptartas paso išdavimas, pasirinktas vaiko švietimas, ryšiai su tolimesniais šeimos nariais ir (arba) vaiko turto valdymas.

Tarpininkavimo nauda

• Tarpininkavimas padeda sušvelninti neigiamas emocijas, suprasti savo pačių ir kitų poreikius ir taip mažinti dėl konflikto atsiradusią psichologinę našta.

Kaip byla perduodama spręsti tarpininkavimo būdu?

- Tarpininkavimas gali būti vykdomas prieš iškeliant bylą teisme arba prasidėjus teismo procesui, teismo sprendimu.
- Bet kuriuo atveju, su tarpininkavimu turi sutikti abi šalys.
- Kiekviena šalis gali prašyti tarpininkavimo bet kuriuo teismo proceso etapu.

Kas priima sprendimą dėl tarpininko pasirinkimo?

- Tarpininką šalys pasirenka drauge arba tarpininką paskiria teismas, pirmiausia iš asmenų, įtrauktų į nuolatinių tarpininkų sąrašą.

Kiek trunka tarpininkavimas?

- Teismo sprendimu pradėta tarpininkavimo procedūra neturėtų trukti ilgiau negu tris mėnesius, bet, jei pateikiamas bendras prašymas ar yra kita pagrįsta priežastis, gali būti pratęsta, jei taip ginčą išspręsti lengviau.

Tarpininkavimo eiga

- Gavęs teismo sprendimą, tarpininkas susisieks su šalimis, kad galėtų paskirti susitikimo datą ir vietą.
- Tarpininkas paaiškina tarpininkavimo procedūros taisykles ir eiga ir klausia šalių, ar jos sutinka su tarpininkavimu.
- Tarpininkavimas yra šalių diskusija dalyvaujant tarpininkui. Individualūs tarpininko ir bet kurios iš šalių susitikimai taip pat gali būti rengiami.
- Šalys gali nuspręsti nedalyvauti tarpininkavimo procedūroje.
- Tarpininkavimas yra konfidencialus. Tarpininkas negali atskleisti tarpininkavimo duomenų trečiosioms šalims. Tarpininkavimo protokole nerašomi jokie sprendimai ar šalių pozicijos.
- Tarpininkas negali liudyti faktų, kuriuos sužinojo vykdydamas tarpininkavimo procedūrą, nebent šalys atleidžia jį nuo pareigos saugoti paslaptį.

Kokie galimi tarpininkavimo rezultatai?

- Tarpininkavimas gali baigtis abiem šalims priimtinu ir abiejų šalių pasirašytu susitarimu dėl ginčo sprendimo.
- Santuokos nutraukimo arba separacijos bylose tarpininkavimas gali baigtis sutuoktinių susitaikymu ir (arba) susitarimu arba abiem priimtinių teisių pozicijų suformulavimu. Tai yra pagrindas bylai išspręsti teisme.
- Tarpininkas pateikia šalims protokolo kopiją.
- Tarpininkas pateikia teismui protokolą ir visus sudarytus susitarimus dėl ginčo sprendimo.
- Teismo patvirtintas tarpininkaujant sudarytas susitarimas dėl ginčo sprendimo turi teisinę teismo susitarimo galią, juo užbaigiamas teismo procesas.
- Teismas atsisako tvirtinti susitarimą dėl ginčo sprendimo, jei jis prieštarauja teisės normoms arba bendruomenės gyvenimo principams, juo norima išvengti teisės normų taikymo, jis yra painus arba jame yra viena kitai prieštaraujančių nuostatų.
- Jeigu vykdytinu paskelbtas susitarimas dėl ginčo sprendimo faktiškai nebuvo įvykdytas, jį galima perduoti teismo paskirtam vykdymo užtikrinimo pareigūnui.
- Jeigu ginčas neišsprendžiamas, šalys gali bandyti savo teises ginti per teismo procesą.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimo išlaidas dengia šalys. Kiekviena šalis paprastai padengia pusę išlaidų, nebent susitaria kitaip.

Šalis gali prašyti atleisti nuo tarpininkavimo išlaidų.

Nepriklausomai nuo to, kaip byla baigiasi, teismas gali nurodyti šaliai atlyginti išlaidas, kurios patirtos dėl akivaizdžiai nepagrįsto atsisakymo dalyvauti tarpininkavimo procedūroje.

Jeigu ginčas išsprendžiamas prieš prasidedant teisminei nagrinėjimui, šaliai bus gražintas visas teismo mokestis.

Jeigu ginčas išsprendžiamas dalyvaujant tarpininkui vėlesniu proceso etapu (prasidėjus teisminei nagrinėjimui), šaliai bus gražinta 75 proc. teismo mokesčio.

Jeigu santuokos nutraukimo arba separacijos bylos šalys susitaiko pirmosios instancijos teisme ir atsiima ieškinį, bus gražintas visas teismo mokestis, kuris buvo sumokėtas iškeliant bylą teisme. Jeigu šalys susitaiko iki proceso pabaigos antrosios instancijos teisme, bus gražinta 50 proc. už apeliacinį skundą sumokėto mokesčio.

Jeigu tarpininkavimas yra neteisminis, atlygį tarpininkui nustato tarpininkavimo centras arba šalys dėl jo susitaria su tarpininku prieš prasidedant tarpininkavimui.

Paskutinis naujinimas: 23/09/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Portugalija

ŠEIMOS TAIKINAMASIS TARPININKAVIMAS PORTUGALIJOJE

Savanoriškas dalyvavimas ir reikalavimas, kad susitarimą patvirtintų teismas ar civilinės metrikacijos įstaigos pareigūnas

Portugalijoje susitaikymas yra savanoriškas. Šeimos ginčo dėl vaikų šalys arba sutuoktiniai abipusiu susitarimu gali naudotis valstybiniu arba privačiu šeimos taikinamuoju tarpininkavimu. Teismas taip pat gali siūlyti šeimai pasinaudoti tarpininkavimu, tačiau negali nurodyti naudotis tarpininkavimu be šeimos sutikimo.

Šeimos taikinamuoju tarpininkavimu galima pasinaudoti prieš ieškinį pateikiant teismui arba Civilinės metrikacijos įstaigai (port. *Conservatória do Registo Civil*) arba ieškinį jau pradėjus nagrinėti. **Bet kuriuo atveju su šeimos byla susijusį susitarimą turi patvirtinti teismas arba civilinės metrikacijos įstaigos pareigūnas, tik tada susitarimas taps vykdytinas.** Šalių atstovai (jei jų yra) taip pat gali dalyvauti tarpininkavimo sesijose ir praktiškai kartais taip daro. Tarpininkavimui taikomi bendrieji principai yra nustatyti 2013 m. balandžio 19 d. įstatymu Nr. 29/2013.

Tarpininkavimas teismo procese

Jeigu šalys pasinaudoja šeimos taikinamuoju tarpininkavimu prieš pateikdamos ieškinį ir sudaro susitarimą, šalys turėtų **kreiptis į pasirinktą Civilinės metrikacijos įstaigą, kad ji patvirtintų susitarimą.** Tokiuose susitarimuose gali būti aptarti klausimai dėl sutuoktinių (pvz., dėl santuokos nutraukimo, sutuoktinių išlaikymo išmokų, šeimos būsto, buvusio sutuoktinio pavardės naudojimo) ir dėl vaikų (pvz. prie susitarimo dėl santuokos nutraukimo pridedamas susitarimas dėl tėvų pareigų arba dėl suaugusio palikuonio išlaikymo išmokų). Prieš civilinės metrikacijos įstaigos pareigūniui patvirtinant susitarimą, prokuratūra (port. *Ministério Público*) parengia nuomonę dėl susitarimo nuostatų, susijusių su tėvų pareigomis nepilnamečiams.

Jeigu šeimos taikinamasis tarpininkavimas vyksta prieš pateikiant ieškinį teismui ir **vienintelis jo tikslas yra susitarti dėl tėvų pareigų nepilnamečiams** (be pridedamo susitarimo dėl santuokos nutraukimo arba teisminės separacijos), šalys turės prašyti kompetentingo teismo patvirtinti susitarimą.

Jeigu šeimos taikinamasis tarpininkavimas vyksta tebevykstant teisminiams veiksams, tarpininkavimo eiga yra tokia:

Kai teisme sprendžiamas tėvų pareigų klausimas (pvz., dėl globos, lankymo, nepilnamečių išlaikymo išmokų), vykdomas specialus techninio nagrinėjimo ir tarpininkavimo etapas. Jeigu šalys pakviečiamos susitikti su teisėju, bet joms susitarti nepavyksta, teisėjas atideda derybas dviem–trimis mėnesiams ir

pasiūlo šalims pasinaudoti vienu iš šių alternatyvių mechanizmų: tarpininkavimu, jei šalys su tuo sutinka arba to prašo, arba specialiu techniniu nagrinėjimu, kurį vykdo teismo techninės paramos tarnybos. Pasibaigus atidėjimo laikotarpiui, derybos atnaujinamos ir, jei vienu iš pirmiau paminėtų būdų buvo susitarta, teisėjas susitarimą apsversto ir patvirtina. Jeigu susitarimas nesudaromas, prasideda bylinėjimosi etapas.

Paprastai visose civilinėse bylose, įskaitant sutuoktinių bylas (pvz. dėl santuokos nutraukimo, teisminės separacijos, sutuoktinių ir buvusių sutuoktinių išlaikymo išmokų, šeimos būsto priteisimo, kai nėra pradinės sutarties) pagal Civilinio proceso kodekso (port. *Código de Processo Civil*) 273 straipsnį teismui leidžiama stabdyti procesą ir perduoti bylą spręsti tarpininkavimo būdu, nebent kuri nors iš šalių tam prieštarauja.

Pagal Civilinio proceso kodekso 272 straipsnio 4 dalį šalys taip pat gali abipusiu susitarimu prašyti sustabdyti procesą trims mėnesiams ir kreiptis į tarpininką savo iniciatyva.

Jeigu pirmiau nurodytais atvejais **susitariama** tarpininkavimo būdu, teismo procesui tebevykstant, šalys privalo **prašyti teismo patvirtinti susitarimą**.

Ieškiniai šeimos bylose, kurios priklauso civilinės metrikacijos įstaigos kompetencijai, turi būti teikiami kartu su išankstiniu abiejų šalių susitarimu, antraip jie patenka į teismų kompetencijos sritį. Dėl tos priežasties prieš pateikiant ieškinį gali būti naudinga pasinaudoti tarpininkavimu šalių iniciatyva. Po to, kai procedūra pradeda civilinės metrikacijos įstaigoje, pagal 2001 m. spalio 13 d. įstatyminio dekreto Nr. 272/2001 14 straipsnio 3 dalį civilinės metrikacijos įstaigos pareigūnas turėtų informuoti santuoką nutraukti norinčius sutuoktinius apie galimybę pasinaudoti tarpininkavimo paslaugomis. Pagal šią nuostatą šalims leidžiama, civilinės metrikacijos įstaigoje abipusiu susitarimu pradėti santuokos nutraukimo procedūrai tebevykstant, kreiptis į tarpininką, kad šalys galėtų susitaikyti, arba, jei prokuratūra tai siūlo, kad tarpininkas peržiūrėtų prieš susitarimo dėl santuokos nutraukimo pridėtą susitarimą dėl tėvų pareigų.

Valstybinio arba privataus tarpininko pasirinkimas, tarpininkavimo trukmė ir išlaidos

Šeimos taikinamasis tarpininkavimas, remiantis Civilinio proceso kodekso 272 straipsnio 4 dalimi, paprastai **trunka ne ilgiau kaip 3 mėnesius**.

Tarpininkavimas gali trukti ilgiau tik išimtiniais ir pagrįstais atvejais.

Jeigu šalys nori pasinaudoti **privatomis tarpininko paslaugomis**, jos turi sumokėti mokesčius tarpininkui. Ši suma, tarpininkavimo taisyklės ir grafikas nustatomi tarpininkavimo protokole, kurį šalys ir tarpininkas pasirašo tarpininkavimo pradžioje. Teisingumo ministerija tvarko valstybinių ir privačių tarpininkų [sąrašą](#) ir šalys gali su juo susipažinti prieš pasirinkdamos privatų tarpininką.

Norėdamos pasinaudoti **valstybinio tarpininkavimo paslauga**, šalys turėtų kreiptis į Teisingumo politikos generalinio direktorato (port. *Direcção Geral da Política de Justiça*) [Alternatyvaus ginčų sprendimo biurą](#) (*Gabinete de Resolução Alternativa de Conflitos*) su prašymu surengti įvadinę tarpininkavimo sesiją. Sesiją galima užsakyti telefonu (+351 808 26 2000) arba užpildžius [formą internete](#). Per išankstinį susitikimą su viešuoju tarpininku šalys ir tarpininkas pasirašo tarpininkavimo protokolą. Nustatomas tarpininkavimo laikotarpis, susitikimų laikas ir paaiškinamos procedūros taisyklės.

Valstybinis šeimos taikinamasis tarpininkavimas kainuoja 50 EUR kiekvienai šaliai, nepriklausomai nuo to, kiek sesijų planuojama surengti. Šį 50 EUR mokesčių kiekviena šalis sumoka valstybinio tarpininkavimo procedūros pradžioje. Valstybinio tarpininkavimo paslaugas teikiančių tarpininkų mokesčių išlaidas dengia ne šalys. Pagal įstatymu nustatytą kainoraštį jas dengia Teisingumo politikos generalinis direktoratas.

Susitikimai su valstybinio tarpininku gali vykti Teisingumo politikos generalinio direktorato patalpose arba savivaldybės, kurioje šalys gyvena, paskirtose patalpose.

Kalbant apie valstybines tarpininkavimo paslaugas, šalys gali rinktis tarpininką iš tarpininkų, atrinktų teikti valstybines tarpininkavimo paslaugas, sąrašo. Jei jos to nepadaro, Teisingumo politikos generalinio direktorato Alternatyvaus ginčų sprendimo biuras paskirs vieną tarpininką iš valstybinių tarpininkų sąrašo eilės tvarka, atsižvelgdamas į atstumą iki šalių gyvenamosios vietos. Paprastai tarpininkas paskiriamas elektroninėmis priemonėmis.

Jei šalys turi teisę gauti **teisinę pagalbą**, ji gali apimti tarpininkavimo išlaidas.

Tarpvalstybinis tarpininkavimas ir tarpininkavimas dalyvaujant keliems tarpininkams

Jeigu kyla **tarpvalstybinis ginčas** ir dėl to tiesiogines sesijas surengti neįmanoma, galima naudotis vaizdo konferencijų sistemomis.

Portugalijoje **tarpininkai iš kitų valstybių narių** gali užsiregistruoti, kad būtų įtraukti į Teisingumo ministerijos sudaromą šeimos taikintojų sąrašą (į jį įtraukiami valstybiniai ir privatūs tarpininkai), ir gali būti atrenkami į valstybinių šeimos taikintojų sąrašą (viešojo konkurso būdu). Abiem atvejais tai bus daroma tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos nacionaliniams tarpininkams.

Portugalijoje **tarpininkavimas dalyvaujant keliems tarpininkams yra leidžiamas** ir valstybinėje sistemoje, ir privataus tarpininkavimo sistemoje. Tarpininkavimą dalyvaujant keliems tarpininkams gali rinktis šalys arba jis gali vykti tarpininkui pasiūlius, jei manoma, kad toks metodas byloje tinkamiausias.

Naudingos nuorodos / taikomi teisės aktai

Apsilankykite [Teisingumo politikos generalinio direktorato](#) interneto svetainėje:

Nacionalinės tarpininkavimo teisės aktai: [2013 m. balandžio 19 d. Įstatymas Nr.29/2013 \(Tarpininkavimo įstatymas\)](#);

[Valstybinių ir privačių šeimos taikintojų sąrašas](#);

Bendra informacija apie šeimos taikinamąjį tarpininkavimą

Prašymus dėl valstybinio tarpininkavimo galima teikti telefonu (+ 351) 808262000 arba užpildžius [formą internete](#).

Jei norite sužinoti, kiek kainuoja valstybinis tarpininkavimas, spustelkite šią nuorodą:

[Pedir mediação familiar](#) [Justiça.gov.pt \(justica.gov.pt\)](#)

Privataus tarpininkavimo kainos gali skirtis nuo nurodytųjų už valstybinį tarpininkavimą.

Baigiamoji pastaba

Šioje faktų suvestinėje pateikiama informacija yra bendro pobūdžio ir nėra baigtinė. Kontaktiniam asmeniui, Europos teisminių tinklų civilinėse ir komercinėse bylose, teismams ar kitiems asmenims ji nėra privaloma. Ja nesiekama pakeisti susipažinimo su galiojančiais taikomais teisės aktais.

Paskutinis naujinimas: 20/12/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Rumunija

Įstatymu Nr. 192/2006 reglamentuojamas tarpininkavimas ir tarpininko profesijos organizaciniai aspektai, jame taip pat išdėstytos bendrosios nuostatos, nuostatos dėl tarpininko profesijos (tarpininko sertifikavimo, leidimo teikti tarpininko paslaugas sustabdymo ir uždraudimo, Tarpininkavimo tarybos, tarpininko profesijos organizacinių aspektų ir vertimosi tarpininko veikla, tarpininko teisių ir pareigų, tarpininko atsakomybės), tarpininkavimo procedūros (procedūros iki tarpininkavimo susitarimo sudarymo, tarpininkavimo susitarimo, tarpininkavimo eigos, tarpininkavimo procedūros užbaigimo) ir specialiosios nuostatos dėl šeimos ginčų ir baudžiamųjų bylų.

Šalys gali dalyvauti informaciniame susitikime apie tarpininkavimo pranašumą, taip pat ir tais atvejais (jei taip nutinka), kai teismo procesas kompetentingame teisme jau būna prasidėjęs, jei ginčus norima spręsti šiuo metodu. Dalyvavimo informaciniame susitikime apie tarpininkavimo pranašumą įrodymas yra informaciją suteikusių tarpininko išduotas informacinis pažymėjimas. Informavimo apie tarpininkavimo pranašumą procedūrą gali atlikti teisėjas, prokuroras, juridinis patarėjas, advokatas arba notaras; tokiais atvejais tai pažymima raštu.

Tarpininkavimo dalykas gali apimti ne vien asmens teises, tokias kaip asmens statusas, arba kitas teises, kuriomis šalys gali naudotis pagal susitarimą arba kurį nors kitą aktą.

Visoms šalims tarpininkaujama vienodai, neatsižvelgiant į rasę, odos spalvą, tautybę, etninę kilmę, kalbą, religiją, lytį, nuomonę, narystę politinėje partijoje, turtinę padėtį ar socialinę kilmę.

Tarpininkavimas yra viešojo intereso veikla. Vykdydamas savo pareigas tarpininkas neturi įgaliojimų priimti sprendimus dėl to, kokio turinio susitarimą dėl ginčo sprendimo šalys turi sudaryti, bet gali šalis konsultuoti, kad būtų užtikrintas susitarimo teisėtumas. Tarpininkauti galima dviem arba daugiau šalių. Šalys turi teisę laisvai pasirinkti savo tarpininką. Tarpininkauti gali vienas arba keletas tarpininkų. Teismai ir arbitražo institucijos, taip pat kitos institucijos, kurioms suteiktos jurisdikcinės funkcijos, informuoja šalis apie galimybę naudotis tarpininkavimo procedūra ir jos pranašumą ir ragina šalis naudotis šia priemone sprendžiant savo ginčus.

Šalys gali prašyti valstybinio notaro patvirtinti susitarimo dėl ginčo sprendimo autentiškumą. Valstybinio notaro parengtas dokumentas, kuriuo patvirtinamas į tarpininkavimo susitarimą įtrauktas susitarimo dėl ginčo sprendimo autentiškumas, yra vykdytinas dokumentas.

Tarpininkavimo susitarimo šalys gali kreiptis į teismą ir apskųsti sprendimą dėl jų susitarimo dėl ginčo sprendimo patvirtinimo. Kompetentinga institucija yra arba apygardos teismas, kurio jurisdikcijai priklauso šalių buveinė, gyvenamoji vieta arba registruotas biuras, arba apygardos teismas, kurio jurisdikcijoje sudarytas tarpininkavimo susitarimas. Sprendimas, kuriuo teismas patvirtina šalių susitarimą dėl ginčo sprendimo, priimamas uždarame posėdyje ir yra vykdytinas dokumentas.

Specialiosios nuostatos dėl šeimos ginčų. Tarpininkavimu galima naudotis sprendžiant sutuoktinių nesutarimus dėl santuokos tęstinumo, santuokinio turto padalijimo, naudojimosi tėvystės teisėmis, vaikų gyvenamosios vietos nustatymo, tėvų išmokų vaikui išlaikyti ir visus kitus tarp sutuoktinių kylančius nesutarimus dėl teisių, kuriomis jie gali naudotis pagal įstatymus. Šalių tarpininkavimo susitarimai sprendžiant bylas ir (arba) ginčus, susijusius su naudojimosi tėvystės teisėmis, tėvų išmokomis vaikui išlaikyti arba vaikų gyvenamosios vietos nustatymu sudaromi pritarimo sprendimais. Sutuoktinių susitarimą dėl santuokos nutraukimo ir kitų santuokos nutraukimo klausimų šalys pateikia teismui, kompetentingam priimti sprendimą dėl santuokos nutraukimo.

Tarpininkas užtikrina, kad tarpininkavimo rezultatai neprieštarautų geriausiems vaiko interesams, ragina tėvus pirmiausia ir daugiausia vadovautis vaiko poreikiais ir užtikrina, kad tėvystės pareigų prisiėmimas, *de facto* separacija arba santuokos nutraukimas neturėtų žalingo poveikio vaiko auklėjimui ir raidai. Prieš sudarant tarpininkavimo susitarimą arba (jei taip nutinka) per šią procedūrą tarpininkas atlieka išsamų patikrinimą, ar tarp šalių yra susiklostę išnaudojimo ar smurtiniai santykiai ir ar tokia padėtis gali daryti įtaką tarpininkavimui, ir nusprendžia, ar tokiomis aplinkybėmis tikslinga ginčą spręsti tarpininkavimo būdu. Jeigu per tarpininkavimo procedūrą tarpininkas sužino apie tai, kas kelia pavojų vaiko auklėjimui arba normaliai raidai ir jei tai labai kenkia geriausiems vaiko interesams, tarpininkas privalo apie tai pranešti kompetentingai institucijai.

Įstatyme Nr. 217/2003 dėl smurto šeimoje prevencijos ir kovos su smurtu šeimoje išdėstytos nuostatos dėl institucijų, kurioms pavesta vykdyti pareigas, susijusias su smurto šeimoje prevencija ir kova su smurtu šeimoje (kurių pareiga yra siūlyti ginčo šalims naudotis tarpininkavimu), smurto šeimoje prevencijos ir kovos su smurtu šeimoje įstaigų (įskaitant agresoriams skirtus paramos centrus, kurie teikia konsultavimo ir tarpininkavimo šeimai paslaugas ir, šalių prašymu, gali smurto šeimoje klausimus spręsti tarpininkavimo būdu), apsaugos tvarkos ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su smurtu šeimoje finansavimo.

Civilinio proceso tvarka teisėjas rekomenduoja šalims išspręsti savo ginčą taikiai, naudojantis tarpininkavimu, ir per visą procesą stengiasi šalis sutaisyti, teikdamas joms reikalingas konsultacijas.

Jei ginčą galima spręsti tarpininkavimo būdu, teisėjas gali paraginti visas šalis atvykti į informacinį susitikimą, kuriame supažindinama su naudojimosi šia procedūra pranašumu. Jei, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, teisėjas mano, kad to reikia, bet kuriuo teismo proceso etapu rekomenduoja šalims naudotis tarpininkavimu, kad būtų užtikrintas taikus ginčo sprendimas. Tarpininkavimas šalims nėra privalomas.

Jeigu teisėjas rekomenduoja tarpininkavimą, šalys privalo (jei prieš pateikdamos ieškinį teismui nebandė spręsti ginčo tarpininkavimo būdu) atvykti pas tarpininką ir išklausti informaciją apie tarpininkavimo pranašumą. Išklausišios informaciją šalys nusprendžia, ar sutinka spręsti savo ginčą tarpininkavimo būdu.

Jeigu šalys susitaiko, teisėjas patvirtina jų susitarimą dėl ginčo sprendimo priimdamas teismo sprendimą.

Santuokos nutraukimo atveju kartu su prašymu nutraukti santuoką galima pateikti tarpininkavimo būdu sudarytą sutuoktinių susitarimą dėl santuokos nutraukimo ir, jei reikia, kitų papildomų santuokos nutraukimo klausimų.

Į Įstatymą Nr. 272/2004 dėl vaikų teisių apsaugos ir skatinimo įtrauktos nuostatos dėl vaikų teisių (civilinių teisių ir laisvių, alternatyvios šeimai aplinkos ir priežiūros, vaiko sveikatos ir gerovės, švietimo, poilsinės ir kultūrinės veiklos), dėl laikinai arba visam laikui tėvų apsaugos netekusių vaikų specialios apsaugos (patikėjimo šeimai, patikėjimo šeimai ekstremaliaisiais atvejais, specializuotos priežiūros, specialių apsaugos priemonių taikymo stebėsenos), dėl vaikų apsaugos (dėl pabėgėlių arba apsaugos ginkluoto konflikto atvejais, vaikų, padariusių baudžiamąjį veiką, bet nepatrauktų baudžiamojon atsakomybėn, dėl kovos su smurtu, nepriežiūra, išnaudojimu, įskaitant ekonominį išnaudojimą, piktnaudžiavimu narkotikais ir visų formų smurtu, dėl vaikų, kurių tėvai išvykę į užsienį dirbti, dėl kovos su grobimu arba kitos formos prekyba žmonėmis), dėl institucijų ir tarnybų, kurioms pavesta vykdyti pareigas vaikų apsaugos srityje centriniu ir vietiniu lygmenimis, privačių organizacijų ir vaiko apsaugos sistemos finansavimo.

Valstybinės socialinės priežiūros tarnybos pareiga – imtis reikalingų veiksmų ir užtikrinti, kad rizikos situacijos, dėl kurių vaikas gali būti atskirtas nuo savo tėvų, būtų pastebėtos anksti ir būtų užkirstas kelias piktnaudžiaujamam tėvų elgesiui ir smurtui šeimoje. Visada prieš vaiką atskiriant nuo tėvų ir apribojant naudojimąsi tėvystės teisėmis, turi būti sistemškai teikiamos įstatyme nustatytos paslaugos ir pagalba, ypač daug dėmesio skiriant tinkamam tėvų informavimui ir konsultavimui, gydymui arba tarpininkavimui pagal paslaugų schemą.

Paskutinis naujinimas: 08/08/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Slovėnija

Slovėnijoje tarpininkavimas reglamentuojamas Tarpininkavimo civilinėse ir komercinėse bylose įstatymu (*Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah* – ZMCGZ, *Uradni list RS* (Slovėnijos Respublikos oficialusis leidinys), UL RS Nr. 56/08). Pagal šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalį įstatymu remiamasi,

kai tarpininkaujama šeimos bylose nagrinėjant pretenzijas, dėl kurių šalys gali laisvai susitarti ir kurias gali laisvai išspręsti. Be to, šeimos santykiams taikomas [Alternatyvių ginčų sprendimo būdų taikymo teismo bylose įstatymas](#) (*Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov* – ZARSS, UL RS Nr. 97/09 ir Nr. 40/12 – ZUJF). Pagal šį įstatymą teismas privalo leisti šalims teisinį ginčą spręsti tarpininkavimo būdu.

Įstatymo ZARSS 22 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad tarpininkavimas sprendžiant ginčus dėl tėvų ir vaikų santykių yra nemokamas, nes visas mokesčių tarpininkui ir tarpininko kelionės išlaidas dengia teismas, ne šalys. Tai taip pat galioja byloms, kuriose, be ginčo dėl tėvų ir vaikų santykių, tarpininkavimo būdu sprendžiami klausimai dėl sutuoktinių turinių santykių.

Pagal [Tarpininkų teismo programose taisyklių](#) *Pravilnik o mediatorjih v programih sodišč*, UL RS Nr. 22/10 ir Nr. 35/13) 2 straipsnį tarpininkų sąrašą pagal įstatymą ZARSS administruojantis teismas, atsižvelgdamas į programos poreikius, nusprendžia, kiek daugiausiai tarpininkų galima įrašyti į konkrečios srities sąrašą. Tarpininkavimo šeimos bylose atvejais priimdamas sprendimą dėl tarpininkų skaičiaus sąrašė teismas privalo atsižvelgti į tai, kad tarpininkavimą sprendžiant ginčus dėl tėvų ir vaikų santykių gali vykdyti du tarpininkai, vienas kurių turi būti išlaikęs advokatūros egzaminą, o kitas turėti ekspertinių žinių ir patirties psichologijos arba kitoje panašioje srityje.

Mūsų įstatymuose nėra kitų tarpininkavimo šeimos bylose taisyklių. Naujajame Šeimos kodekse tarpininkavimo šeimos bylose tvarka turėtų būti išdėstyta išsamiau.

Tarpininkų sąrašas pagal sritis ir konkrečius teismus pateiktas konkrečių teismų interneto svetainėse, taip pat Teisingumo ministerijos interneto svetainėje – Teisingumo ministerija veda centrinį teismo programose pagal įstatymą ZARSS dalyvaujančių tarpininkų registrą.

Susiję interneto svetainių saitai:

[Bendra informacija apie tarpininkavimą](#) (atskiros informacijos apie tarpininkavimą šeimai saito nėra)

[Centrinis tarpininkų registras](#)

Paskutinis naujinimas: 23/03/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Slovakija

1. Bendra informacija apie tarpininkavimą

Slovakijos Respublikoje tarpininkavimas sprendžiant šeimos teisės klausimus vyksta tik tada, jei tarpininkavimo procedūroje dalyvaujama savanoriškai; tarpininkavimą vykdo tarpininkai, kurie nėra šeimos teisės specialistai. Teismas neprivalo nurodyti arba rekomenduoti ginčą spręsti tarpininkavimo būdu. Teismas gali tik patarti šalims pabandyti ginčą išspręsti tarpininkavimo būdu.

2. Slovakijos tarpininkų sąrašo saitai

Slovakijos interneto svetainės, kurioje galima rasti tarpininkų sąrašą, saitai – <http://www.komoramediatorov.sk/> (čia išvardyti Slovakijos tarpininkų rūmų (*Slovenská komora mediátorov*) nariai) ir <https://www.najpravo.sk/> (čia tarpininkai išvardyti pagal regioną arba apskritį, kurioje yra įsikūrę). Visas profesinį mokymą dirbti tarpininku baigusį tarpininkų sąrašas pateiktas Slovakijos Respublikos teisingumo ministerijos interneto svetainėje (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) <https://www.justice.gov.sk>.

3. Tarpininkavimo šeimos teisės klausimais ir tarpininkavimo apskritai interneto svetainės saitai

Bendra informacija apie tarpininkavimą skelbiama Slovakijos tarpininkų rūmų interneto svetainėje <http://www.komoramediatorov.sk/> ir interneto svetainėje <https://www.najpravo.sk/>.

4. Slovakijos teisės aktų saitai

Specialūs nacionalinės teisės aktai dėl tarpininkavimo šeimos teisės klausimais dar nepriimti. Tarpininkavimo procedūra šioje srityje, kaip ir visose kitose srityse, kuriose galima naudotis tarpininkavimu ginčams spręsti neteisminiu būdu, vyksta vadovaujantis [Įstatymu Nr. 420/2004 dėl tarpininkavimo ir tam tikrų aktų keitimo iš dalies](#).

Paskutinis naujinimas: 06/05/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Suomija

Suomijoje yra trys skirtingos šeimos mediacijos procedūros: 1) neteisminė mediacija; 2) teisminė mediacija kaip atskira procedūra ir 3) mediacija įgyvendinant sprendimą dėl vaiko globos ar teisės bendrauti.

1. Neteisminė mediacija

Pagal Santuokos įstatymą (234/1929) šeimoje kylantys ginčai ir teisiniai klausimai pirmiausia turėtų būti sprendžiami šeimos narių tarpusavio derybomis ir susitarimu. Jeigu šeimos nariams sprendžiant ginčą reikia išorinės pagalbos, jie gali prašyti, kad jiems padėtų šeimos mediatoriai, kuriuos parūpina savivaldybių socialinės rūpybos tarybos. Paprastai šiai užduočiai skiriami šeimos mediatoriai yra raidos ir šeimos konsultacijų tarnybų bei kitų socialinių tarnybų darbuotojai. Šeimos mediacija yra atskira procedūra, rengiama atskirai nuo kitų socialinių ir šeimos konsultavimo paslaugų, jos tikslas – išspręsti šalių ginčus diskutuojant ir derantis tarpusavyje. Mediacijos paslaugas teikia ne tik savivaldybės, bet ir dažnyčios šeimos konsultavimo centrai, taip pat kitos organizacijos ir asmenys, turintys teisę dalyvauti mediacijoje.

Konkrečiai mediatoriaus užduotis – apsaugoti vaikų teises, kai yra nutraukiama santuoka. Mediatorius padeda tėvams draugiškai susitarti visais klausimais, susijusiais su vaikais. Tai, be kita ko, reiškia susitarimus dėl to, ar vaikus toliau globos abu tėvai, su kuo jie gyvens ir kaip susitikinės su kitu iš tėvų, ir kaip tėvai dalyvis pareigas rūpintis savo vaikais. Jeigu tėvai susitaria, mediatorius padeda jiems sudaryti sutartį. Kad sutartis būtų vykdytina, mediatorius prašo tėvų kreiptis į vaikų gerovės pareigūną, kad jis patvirtintų sutartį. Patvirtinta sutartis prilyginama teismo sprendimui.

Šeimos mediacija yra neprivaloma, konfidenciali ir nemokama. Visa šeima arba sutuoktiniai kartu ar atskirai gali susisiekti su šeimos mediacijos tarnybomis.

2. Teisminė mediacija

Teismai gali rengti mediaciją bylose, susijusiose su vaikų globa, būstu, teise bendrauti ir finansine parama vaikams (Įstatymo dėl mediacijos civilinėse bylose ir susitarimų patvirtinimo bendrosios kompetencijos teismuose 10 straipsnis, 394/2011). Mediacija yra atskira procedūra nuo teismo proceso. Ji neprivaloma, tačiau būtinas abiejų tėvų sutikimas. Ji greitesnė ir pigesnė nei teismo procesas.

Mediacija pradeda, kai šalys paprašo teismo inicijuoti mediaciją. Mediacijai galima perduoti bylą, kuri jau pradėta nagrinėti teisme. Mediaciją galima bet kada nutraukti. Mediatorius yra eksperto, paprastai psichologo arba socialinio darbuotojo padedamas teisėjas. Mediacijos šalims gali padėti jų pasirinktas advokatas ar kitas padėjėjas. Teisminės mediacijos atveju galima prašyti teisminės pagalbos iš valstybės lėšų padėjėjo išlaidoms padengti. Teisminėje mediacijoje būtina apsaugoti vaiko interesus. Spręsdamas, ar susitarimą galima patvirtinti, teismas privalo atsižvelgti į įstatymą dėl vaiko globos ir teisės

bendrauti (361/1983) ir Vaiko išlaikymo įstatymą (704/1975). Patvirtinta sutartis prilyginama teismo sprendimui. Jeigu susitarti nepavyksta, teismas baigia nagrinėti bylą. Jeigu nagrinėjant bylą teisme ji perduodama mediacijai, paaiškėjus, kad mediacija nesėkminga, byla grąžinama teismui.

3. Mediacija kaip vykdymo proceso dalis

Ši mediacijos forma galima tik jeigu vienas iš tėvų pradėjo vykdymo procesą apylinkės teisme. Tokiu atveju teismo sprendimas jau yra, tačiau vienas iš tėvų jo nevykdo.

Pagal Įstatymą dėl sprendimų dėl vaiko globos ir teisės bendrauti vykdymo (619/1996) teismas paprastai paskiria mediatorių tais atvejais, kai teismo prašoma vykdyti sprendimą dėl globos ar teisės bendrauti. Paprastai mediatorius yra vaiko psichologiją išmanantis psichologas, vaiko apsaugą išmanantis socialinis darbuotojas arba vaiko gerovės pareigūnas. Mediacijos tikslas – palengvinti vaiko tėvų ar kitų suinteresuotųjų asmenų bendradarbiavimą siekiant užtikrinti vaiko gerovę. Mediatorius surengia tėvų susitikimą ir privačiai kalbasi su vaiku (arba vaikais), kad sužinotų, ko jie nori ir ką galvoja, jei tai įmanoma, atsižvelgiant į vaiko (ar vaikų) amžių ir raidos lygį. Mediatorius parengia teismui mediacijos ataskaitą. Jeigu per mediaciją tėvai nesusitaria, teismas priima sprendimą byloje vadovaudamasis, be kita ko, mediatoriaus ataskaita.

Apie mediatorius

Už šeimos mediacijos surengimą atsako savivaldybės socialinės rūpybos tarybos. Savivaldybių kontaktiniai duomenys pateikiami: <http://www.kunnat.net/fi/Yhteystiedot/kunta-alan-yhteystiedot/kunnat/Sivut/default.aspx>

Suomijos advokatūra apmoko teisininkus būti mediatoriais šeimos teisės ginčuose:

<https://asianajaliitto.fi/>

Už teisminę mediaciją atsako apylinkių teismai. Kontaktiniai apylinkės teismų duomenys pateikiami Teismų administracijos interneto svetainėje adresu <http://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/yhteystiedot.html>

Apie mediaciją

Mediacija Teismų administracijos interneto svetainėje: <https://oikeus.fi/fi/index/esitteet/avioliitolaki/perheasioidensovittelun.html>

Teisingumo ministerijos brošiūra apie teisminę mediaciją vykstant ginčams dėl globos:

https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Brošiūra anglų kalba: https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Nacionalinis sveikatos ir gerovės institutas, Vaiko apsaugos vadovas, šeimos mediacija:

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lapsen-asema-erotilanteessa/perheasioiden-sovittelun.html>

Suomijos advokatūros draugiško šeimos teisės bylų sprendimo procedūra:

<https://asianajaliitto.fi/>

Suomijos mediacijos forumas:

<http://www.ssf-ffm.com/index.php>

Nacionalinės teisės aktai

Konkrečių nuostatų dėl šeimos mediacijos yra šiuose įstatymuose:

Santuokos įstatyme (234/1929):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=avioliitolaki#O1L5>;

Įstatyme dėl vaiko globos ir teisės bendrauti (361/1983):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>

Įstatyme dėl sprendimų dėl vaiko globos ir teisės bendrauti vykdymo (619/1996):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960619>

Įstatyme dėl mediacijos civilinėse bylose ir susitarimų patvirtinimo bendrosios kompetencijos teismuose (394/2011):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110394>

Paskutinis naujinimas: 19/04/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([SV](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Mediacija šeimos bylose - Švedija

Šeimos mediacija

Pagal bendrąjį Švedijos teisės principą bendru sutarimu priimami sprendimai laikomi geriausiais vaikui. Todėl taisyklės suformuluotos taip, kad pirmiausia būtų mėginama įtikinti tėvus susitarti jų vaikus paveikiančiais klausimais.

Su kuo susisiekti?

Ypatinga atsakomybė tenka socialinėms tarnyboms ir jos, be kita ko, turi siūlyti tėvams taikinimą (*samarbetssamtal*). Taikinimo proceso tikslas – padėti tėvams pasiekti susitarimą; žr. daugiau informacijos apie [taikinimą](#). Jeigu tėvai susitaria, jų bendrą sprendimą galima įtraukti į susitarimą, kurį tvirtina socialinės tarnybos. Teismai pirmiausia privalo pamėginti padėti tėvams susitarti tarpusavyje. Jei to nepavyksta padaryti, teismas gali įpareigoti taikyti taikinimą arba mediaciją (*medling*).

Kokioje srityje daugiausia leidžiama arba labiausiai įprasta taikyti mediaciją?

Šeimos mediacija teismo nagrinėjamos bylose naudojama, jeigu, pavyzdžiui, taikinimas nedavė rezultato, tačiau manoma, kad tėvai dar gali susitarti su jų vaikais susijusiais klausimais.

Ar yra specialios taisyklės, kuriomis būtina vadovautis?

Teismas sprendžia, kas bus paskirtas mediatoriumi. Pačiam sprendimui, kuriuo įpareigojama taikyti mediaciją, tėvų sutikimas nebūtinai, tačiau mediatoriumi gali būti sunku atlikti savo užduotį, jeigu vienas iš tėvų aktyviai priešinasi mediatoriaus paskyrimui. Pasitaręs su teismu, mediatorius sprendžia, kaip rengti mediaciją. Mediatorių elgesio kodekso ar panašios tvarkos nėra.

Informavimas ir mokymas

Nacionalinės mediatorių mokymo organizacijos nėra.

Kiek kainuoja mediacija?

Mediatoriai turi teisę į pagrįstą užmokestį už darbą, laiką ir išlaidas. Šį užmokestį moka valstybė.

Paskutinis naujinimas: 25/01/2017

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Anglija ir Velsas

Šeimos taikinamojo tarpininkavimo procedūra

Šeimos taikinamasis tarpininkavimas – savanoriškas procesas. Tačiau nuo 2014 m. balandžio mėn. Anglijoje ir Velse visi pareiškėjai (ne tik tie, kurie gauna valstybės finansavimą) turi apsvastyti galimybę naudotis taikinamojo tarpininkavimo paslauga – prieš pareikšdami ieškinį teisme jie turi atvykti į informacijos apie taikinamąjį tarpininkavimą suteikimo ir vertinimo susitikimą (toliau – IATTSIVS), išskyrus jei taikomos kokios nors išimtys, pavyzdžiui, dėl smurto šeimoje. Būsimasis atsakovas taip pat turėtų dalyvauti šiame susitikime, jeigu į jį pakviečiamas. Jeigu ieškovas vis dėlto nusprendžia kreiptis į teismą, jis užpildo atitinkamą ieškinio skirsnį, kuriame nurodo, kad yra atleistas nuo dalyvavimo IATTSIVS arba kad jis šiame susitikime dalyvavo ir buvo nustatyta, jog taikinamasis tarpininkavimas nėra tinkama priemonė, arba kad jis naudojo taikinamojo tarpininkavimo paslaugomis, tačiau susitarimas nepasiektas arba nepavyko išspręsti visų klausimų.

Daugiau viešos informacijos apie šeimos taikinamąjį tarpininkavimą galima rasti [Jungtinės Karalystės vyriausybės interneto svetainėje](#).

Teisinė pagalba gali būti teikiama šeimos taikinamojo tarpininkavimo tikslais ir siekiant teikti teises konsultacijas, kurios padėtų naudotis šeimos taikinamojo tarpininkavimo paslauga. Daugiau informacijos apie teisinę pagalbą ir apie tai, ar turite teisę ją gauti, pateikiama šioje [internetu svetainėje](#).

Šeimos taikinamojo tarpininko profesija

Šeimos taikinamojo tarpininko profesija – savarankiškai reglamentuojama profesija. Veikia įvairūs organai, kuriuos sudaro organizacijos narės, jungiančios taikinamuosius tarpininkus. Organizacijoms narėms atstovauja „skėtinė“ organizacija – Šeimos taikinamojo tarpininkavimo taryba (angl. *Family Mediation Council*, FMC). FMC įsteigta siekiant suderinti Anglijos ir Velso šeimos taikinamojo tarpininkavimo standartus. Ji atstovauja organizacijoms narėms ir šeimos taikinamiesiems tarpininkams, kai jie su vyriausybe derina su profesija susijusius klausimus.

Šeimos taikinamaisiais tarpininkais dirba įvairaus išsilavinimo asmenys, įskaitant teisininkus, gydytojus ir socialinius darbuotojus. Įvairios narių jungiančios ar akreditavimo organizacijos yra nustačiusios savo parengimo ir profesinius standartus, kurie atitinka mokymo reikalavimus. Šeimos taikinamojo tarpininkavimo standartų valdyba (angl. *Family Mediation Standards Board*) stebi ir reglamentuoja organizacijų (FMC narių) taikomus šeimos taikinamojo tarpininkavimo standartus.

FMC – nevyriausybė organizacija, atliekanti labai svarbų vaidmenį atstovaudama jai priklausančioms organizacijoms – nevyriausybėms organizacijoms ar asociacijoms, kurios taip pat yra FMC steigėjos. Svarbiausios iš jų yra šios:

- [ADR Group](#)
- [Šeimos taikinamųjų tarpininkų asociacija](#)
- [Nacionalinė šeimos taikinamojo tarpininkavimo tarnyba](#)
- [Taikinamųjų tarpininkų kolegija](#)
- [Resolution](#)
- [The Law Society](#)

Akredituotą šeimos taikinamąjį tarpininką galima rasti [FMC interneto svetainėje](#).

Vietos šeimos taikinamąjį tarpininką galima rasti pasinaudojus paieškos funkcija [Rasti vietas tarpininką](#).

Paskutinis naujinimas: 11/02/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Šiaurės Airija

Šeimos taikinamojo tarpininkavimo procedūra

Šeimos taikinamasis tarpininkavimas – visiškai savanoriškas procesas ir šiuo metu Šiaurės Airijoje netaikomas reikalavimas, prieš pareikšiant ieškinį teisme, bandyti ginčą išspręsti naudojantis taikinamojo tarpininkavimo paslauga. Tačiau teismai taikinamojo tarpininkavimo paslaugą vertina palankiai ir atitinkamose bylose skatina ją naudoti. Nors taikytinas procesas teisės aktuose neapibrėžtas, teismai yra linkę atidėti bylos nagrinėjimą, jeigu paaiškėja, kad kilusius klausimus galima išspręsti taikinamojo tarpininkavimo būdu. Šalys taip pat gali kreiptis į teismą dėl taikinamojo tarpininkavimo būdu sudaryto susitarimo vykdymo užtikrinimo, lyg tai būtų teismo priimta nutartis.

Kai kuriais atvejais skiriamas valstybės finansavimas. Šiaurės Airijos teisių paslaugų agentūra dengia taikinamojo tarpininkavimo išlaidas naudodama teisei pagalbai skirtas lėšas, o Sveikatos, socialinių paslaugų ir visuomenės saugos departamentas skiria finansavimą ikiteisminiam taikinamajam tarpininkavimui sprendžiant šeimos ginčus. Daugiau informacijos galima rasti [Šiaurės Airijos pagalbos šeimai interneto svetainėje](#).

Šeimos taikinamojo tarpininko profesija

Mokymo ir akreditavimo valstybė nereglamentuoja. Profesija reglamentuojama savarankiškai, o įvairių profesinių organizacijų taikomi kvalifikacijos ir patirties reikalavimai skiriasi. Daugiau informacijos galima rasti paslaugų teikėjų interneto svetainėse ir informacinėje brošiūroje apie alternatyvas teismams Šiaurės Airijoje. Brošiūra paskelbta [„NI Direct“ interneto svetainėje](#).

Paskutinis naujinimas: 11/02/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Škotija

Šeimos taikinamojo tarpininko profesija

Škotijos vyriausybė skatina sprendžiant šeimos ginčus naudoti alternatyviomis ginčų sprendimo priemonėmis, tarp jų – taikinamojo tarpininkavimo paslauga, tačiau smurto šeimoje atvejais taikinamasis tarpininkavimas nėra tinkama priemonė. Šeimos taikinamasis tarpininkavimas – savanoriškas procesas. Škotijoje nėra prievolės naudoti alternatyviomis ginčų sprendimo priemonėmis arba taikinamojo tarpininkavimo paslauga, nors kai šeimos byla atsiduria teisme, teisėjas gali paprašyti, kad būtų pasinaudota šia paslauga.

Jei norite, kad taikinamojo tarpininkavimo susitarimas būtų vykdomas Škotijoje, galite taikyti vieną iš toliau nurodytų procedūrų:

- galite kreiptis į Sesijų teismą arba Šerifų teismą su prašymu teisiniu lygmeniu pripažinti taikinamojo tarpininkavimo būdu pasiektą susitarimą. Tai reiškia, kad teismas pasinaudoja savo teise taikinamojo tarpininkavimo susitarimą pakeisti į teismo nutartį;

• kitas galimas sprendimas – įrodymo galią turinčius rašytinius susitarimus galima užregistruoti Tarybos ir Sesijų teismo arba Šerifų teismo registre, kad jie taptų vykdytini. Įrodymo galią turintis dokumentas – tai dokumentas, kuris atitinka formalius kriterijus, kad galėtų būti laikomas pasirašytu be kitų įrodymų. Taisyklės dėl įrodymo galią turinčių dokumentų išdėstytos 1995 m. Reikalavimų rašytiniams dokumentams akte (Škotija). Norėdami užregistruoti susitarimą Tarybos ir Sesijų teismo registre, turite kreiptis į [Škotijos registrų tvarkytoją](#).

Susitarimą užregistravus vykdyti, jis pripažįstamas autentišku dokumentu.

Susitarimai, patvirtinti teismo arba užregistruoti vienu iš pirmiau aprašytų būdų, gali būti vykdytini kitose ES valstybėse narėse.

Informacijos apie taikinamąjį tarpininkavimą Škotijoje galima rasti [Škotijos taikinamojo tarpininkavimo tinklo](#) interneto svetainėje.

Šeimos taikinamąjį tarpininkavimą reglamentuojantys nacionalinės teisės aktai

Šeimos ginčiuose naudotis taikinamojo tarpininkavimo paslauga neprivaloma, taigi nacionalinės teisės aktų yra palyginti nedaug.

Tačiau [1995 m. Civilinių įrodymų \(Šeimos taikinamojo tarpininkavimo\) įstatyme \(Škotija\)](#) nustatyta, kad informacija apie tai, kas vyko per šeimos taikinamojo tarpininkavimo procesą, Škotijos teismuose nėra priimtina kaip įrodymas.

Paskutinis naujinimas: 11/02/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Mediacija šeimos bylose - Gibraltaras

Šeimos taikinamasis tarpininkavimas – savanoriškas procesas. Gibraltaro teismai labai skatina naudotis taikinamuoju tarpininkavimu bylose, kuriose tarpininkavimas tikrai gali padėti bylos šalims išspręsti arba sumažinti nesutarimus. Kvalifikuotų taikinamųjų tarpininkų paslaugas teikia įvairūs teisės specialistai. Jie gali būti rengiami tarpininkauti šeimos ginčiuose. Socialinių tarnybų Šeimos ir vaikų reikalų padalinys taip pat teikia taikinamojo tarpininkavimo paslaugas teismo pas juos nukreiptoms bylos šalims. Nėra teisės aktų dėl šeimos taikinamojo tarpininkavimo.

Nėra interneto svetainės, kurioje būtų paskelbtas šeimos taikinamųjų tarpininkų sąrašas, taip pat nėra interneto svetainės, kurioje būtų skelbiama bendro pobūdžio informacija apie šeimos taikinamąjį tarpininkavimą arba tarpininkavimą.

Paskutinis naujinimas: 11/02/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.